Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 181 | Łódź, Czwartek, 4 sierpnia 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, ב׳ אב תרצ״ב | № 181

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דירה-געלד ווערט פערקלענערט

מען וועט אבער מעגען דורכפיהרען עקסמיסיעס אין די ווינטער-חדשים

וו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) מ׳ניט איבער, אז אויף דער נאענטסטער זיצונג פון עקאנאמישען קאמיטעט ביים מיניסטארען ראט וועט אנגענומען ווערען א געזעץ-פראיעקט וועגען פערקלענערען דעם פרייז פון דירה-געלד אין גאנץ פוילען.

גענוי אויף וויפיל פראצענטער דאס דירה-געלד וועט פערקלענערט ווערען איז נאך נישט בעוואוסט.

דאגעגען זאל גלייכצייטיג אפגעשאפט ווערען דאס געזעץ וועגען נישט אויספיהרען קיין עקסמיסיעס פון קליינע דירות אין די ווינטער-חדשים.

ביז 15 חדשים
וועט מען דינען אין דער פוילישער פיעכאטע

וו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש)

אין די גאהענטסטע טעג דערשיינט א פערארדענונג פון קריגס-מיניסטעריום, לויט וועלכער מען וועט דינען אין פיעכאטע בלויז 15 חדשים.

אין די איבעריגע מיליטער-פארמאציעס בלייבט די דינסטצייט, ווי ביז איצט.

א שרפה ביי „האבערבוש און שיעלע" אין ווארשא

וו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט)

דא איז אויסגעבראכען א גרויסע שריפה אין דער בעקאנטער ביר-ברויערייי פון „האבערבוש און שיעלע".

א דאנק דער ענערגישער אקציע פון די פייערלעשער איז געלונגען דאס פייער צו לאקאליזירען.

דער היזק בעטרעפט 50 טויזענד זלאטעס.

נארוועגישער קעניג האקאן

איז אלט געווארען 60 יאהר.

וויטערדיגע שלאכטען אין באליוויען

ל א נ ד א ן, 3 (ספ. טעל.)

מ׳מעלדעט פון באליוויען, אז עס קומען וויטער פאר בלוטיגע שלאכטען צווישען די ארמעען פון באליוויען און פאראגוואי

בלוטיגע געשעהענישען אין אטאווא

א ט א וו א (קאנאדע) 3 (ספ. טעל.)

דא האבען זיך היינט איבערגע׳חזר׳ט די בלוטיגע קאמפען צווישען ארבייטסלאזע און פאליציי

עס זענען פערהאן עטליכע גע׳הרג׳עטע און פיל פערוואונדעטע.

פאר דער געביידע פון דער בריטישער ווירטשאפט-קאנפערענץ האבען זיך פערזאמעלט 40,000 ארבייטער, וועלכע מען האט צוטריבען.

זיי זענען אוועק צום פארלאמענט, וואו זיי זענען בעגעגעט געווארען דורך רייטער-פאליציי, וואס האט געשאסען און געטראטען מיט די פיס פון די פערד.

קריג צווישען פאראגוואי און באליוויע

דאס קריגס-מיניסטעריום פון פאראגוואי — מארש פון באליוויאנישע מיליטער

אנ׳אפטיילונג באליוויאניש מיליטער — מיליטער פון פאראגוואי

א טעות, צי בכיון?

וו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט)

אין דער ביבאנק-קאסע נומער 4 האט זיך ארויסגעוויזען, אז א קאסירער האט אויסגעצאהלט פעקלעך מיט קליינגעלד צו 7 זל. 70 גראשען פאר 10-נער זלאטעס.

עס ווערט געפיהרט אנ׳אויספארשונג, צי ס׳איז געמאכט געווארען בכיון, אדער עס איז געווען על פי טעות.

קאנגרעס פון יודישע יוגענד אין אנטווערפען

א נ ט וו ע ר פ ע ן, 3 (ספ. טעל.)

דא איז געעפענט געווארען דער 4 קאנגרעס פון דער יודישער סטודענטענשאפט.

דער קאנגרעס וועט דויערען 4 טאג.

דאס איז, לויט דער רייה דער צווייטער קאנגרעס פון דער יודישער יוגענד, געווידמעט דעם שלום-פראבלעם.

דערעפנונג פון פרייסישען סיים

ב ע ר ל י ן, 3 (ספ. טעל.)

דער פרייסישער סיים ווערט געעפענט דעם 16 אויגוסט.

נאמינירטע קהלה-פערוואלטונג אין גדיניע

ג ד י נ י א (יט״א) מחמת דעם, וואס אין גדיניא איז נאך דערווייל נישטא קיין גענוגענדע צאהל יודישע איינוואוינער, וואס וואוינען ווייניגסטענס א יאהר צייט אין גדיניא, כדי צו האבען דאס אקטיווע און פאסיווע וואהל-רעכט אין דער בייער קהלה, האט דער רעגירונגס-קאמיסאר צייטווייליג באנאמינירט א קהלה-פערוואלטונג מיט ה׳ א. פויש אלס פארזיצער. אין גדיניא וואוינען איצט אנ׳ערך 60 יודישע פאמיליעס.

פאן-רינטעלען ווערט אפגערופען פון ווארשא

ו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש)

מחמת דער מיינונגס-פערשידענהייט ביים אפשאפען די רעכטליכע זייט פונם אינצידענט, וועלכער איז ארויסגערופען געווארען דורכ׳ן ראטגעבער ביי דער דייטשער אמבאסאדע, פאן רינטעלען, און וואס איז ענטשטאנען בעת דעם נאכטיגן דעמארשע פונם פוילישען געזאנדטען אין בערלין ביים דייטשען אויסערן-מיניסטער נויראט, האט דער פוילישער געזאנדטער היינט איבערגעגעבען אין אויסערן-מיניסטעריום א נאטע, דאס די פוילישע רעגירונג גייט נישט איצט אריין אין א דיסקוסיע בנוגע דיפלאמאטישע עקסטעריטאריאליטעט, אבער זי מוז מאכען א פארבעהאלט געגען דעם בעליידיגען די נאציאנאלע געפיהלען דורך אזא אופן, ווי פאן רינטעלען האט עס געטון מיט׳ן ארונטערנעהמען די פוילישע נאציאנאלע פאהן.

פוילען האלט זיך אלזא ביי דעם פראטעסט, וואס זי האט נעכטען אנגעמעלדען.

וו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש).

דער רעגירונגס-קאמיסאריאט האט קאנפיסקירט דעם היינטיגען „וויעטשור ווארשאווסקי" פאר דעם נאטיץ: „צי איז עס דערוועלבער רינטעלען?"

וו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש)

פון בערלין קומט אן א בעשטעטיגונג פון דער ידיעה, אז פאן-רינטעלען ווערט אפגערופען פון ווארשא.

וו א ר ש א, 3 (טעלעפאניש)

ווי מיר דערוויסען זיך, זאל פאן-רינטעלען נאמינירט ווערען אלס אמבאסאדע-ראטגעבער אין פאריז.

זיין ארט אין ווארשא זאל פערנעהמען דער לעגאציע-ראט שליעפע.

פאר גאלד, בריליאנטען, ביזשוטעריע און לאמבארד-קוויטען צאהלט די העכסטע פרייזען
אליזדאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

רעשטען
לאדז, נאוואמיעסקא 5
פראנט, 2-טער שטאק
פערשידענע קאמגארנס, ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער
אויף אנציגער און פאלטענס
ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
געדענקט נאר
אין פראנט, II שטאק

Dr. med. A. Uryson
אינערליכע קראנקהייטען
11-טער ליסטאפאד 20, טעל. 215-85
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 6–8 אוונד. 8097

Dr. Robinzon
ארדינירט אין פאדעמביע
ווילא וויעטשארקאווסקי.

Dr. med. H. GUTSZTADT
ספעציאל-ארצט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
ZACHODNIA 62 (Śródmiejska 14)
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 4–7 אוונד.

טעראר געגען יודען אין דייטשלאנד

געוואָרפען א באמבע אויף א סינאגאגע

בערלין, 3 (י.ט.א. טעלעגראפיש).
אומבעקאנטע כוליגאנעס האבען געוואָרפען א באמבע אויף דער סינאגאגע אין קיל, פון וואס דער גאנצער פראָנט פון דער סינאגאגע איז בעשעדיגט געוואָרען.

דער בירגער קאמף אין דייטשלאנד

ער הערט נישט אויף, נאר, פערקעהרט, ער צעוואקסט זיך

בערלין, 3 (ספ. טעל.)
די בלוטיגע קאמפען אין דייטשלאנד צעוואקסען זיך וואס ווייטער אלץ מעהר.

די פאריגע נאכט האט זיך א גרופע היטלעראווצעס אונטערגעגנב׳עט צו א קאמוניסטישען לאקאל אין בערלין, אין דער געגענד פון וועדדינג, און זיך געוואלט אריינקריגען אינעווייניג. דערזעהענדיג אין איין צימער א גרופע קאמוניסטען, האבען זיי אנגעהויבען אריינצושיסען דורכן פענסטער. די קאמוניסטען האבען געענטפערט מיט שיסען. איינער פון די היטלעראווצעס איז דער׳הרג׳עט געוואָרען, און 4—פערוואונדעט. מצד די קאמוניסטען איז פערוואונדעט געוואָרען נאר איינער. נאך דער שיסעריי איז איינם לאקאל אריין פאליציי, וועלכע האט ארעסטירט 17 פערזאן. קיין געוועהר האט מען נישט געפונען.

אין האמבורג, נעבען קאלמאו האט פאליציי אדורכגעפיהרט א רעוויזיע ביי היטלעריסטען. מ׳האט געפונען 3 געוועהר-לאגערן.

ביי איינעם א באהן-אינספעקטאר, א רעזערוו-קאפיטאן, האט מען געפונען א קוילען-ווארפער מיט אמוניציע און ביקסען.

אין נארגאו, מזרח-פרייסען, האט מען די פאריגע נאכט אנגעקלאפט אין פענסטער פון בירגערמייסטער און דעפוטאט פון לאנדטאג, גאלאווסקי, און אויסגערופען: „דאס דארף ברענען!" ווען גאלאווסקי האט געעפענט דאס פענסטער, האט מען איהם מיט עטליכע קוילען דערשאסען.

אין ברעסלוי האט א היטלעריסטישע באנדע צוריסען אויף שטיקער א קאמוניסט.

אין שילען האבען היטלעראווצעס פערנארט דעם אנפיהרער פון די רייכסבאנער, ראשקאווסקי, און איהם שטערבליך פערוואונדעט. אויך זיין טאכטער איז פערוואונדעט געוואָרען.

אין פאלאטינאט איז ארעסטירט געוואָרען 200 שטורמיסטען, ביי וועלכע מ׳האט געפינען א סך געוועהר.

גארגולאוו׳ס קאפ

וועט פאלען אונטער׳ן מעסער פון דער גילאָטינע

פאריז, 3 (ספ. טעל.)
גארגולאוו׳ס פערטיידיגער, אדוו. זשערא האט אריינגעטראגען דינסטאג א קאסאציע אין קאסאציע-טריבונאל, די ערשטע סעסיע פון וועלכען עס דארף זיך פערזאמלען דעם 20 אויגוסט.

צי וועט די אנקלאגע פון גארגולאוו׳ן בעטראכט ווערען אין דעם טערמין, איז נאך נישט בעוואוסט.

עס איז אבער גאר קיין ספק נישט, אז די קאסאציע וועט אפגעווארפען ווערען, און עס וועט ווערען בעשטעטיגט דער טויט-אורטייל פאר׳ן מערדער פונ׳ם פראנצויזישען פרעזידענט.

די עקזעקוציע זאל פארקומען אין דער צווייטער העלפט פון חודש אויגוסט, אדער אין אנהויב סעפטעמבער.

אפשאצונג פון דער סיטואציע אין דייטשלאנד

פאריז, 3 (ספ. טעל.)
די פרעסע-שטימען בעשטעטיגען די ערשטע איינדרוקען, וואס האט ארויסגערופען דער וואהל-רעזולטאט אין דייטשלאנד.

די צופרידענהייט פון דער לינקער פרעסע ווערט נאך בולטער אין די ארטיקלען פון לעא בלום אין „פאפולער", פון פייפערען אין „רעפובליק" און אין דעם רעדאקציאנעלען ארטיקעל אין „וואלאנטע".

אין די דאזיגע ארטיקלען ווערט געמאכט א סך הכל, אז די רעפובליקאנישע פארטייען האבען דאך דערגרייכט 56 פראצענט פון די שטימען, און די היטלעריסטען מיט די איבעריגע — נאר 44 פראצענט, פון וואס עס איז צו דרינגען, אז פראנקרייך דארף זיך ענטוואפענען.

אין די פינאנץ- און בערזע-קרייזען האבען די וואהל-רעזולטאטען פון 31, יולי אויך געמאכט א גוטען רושם.

„אינפארמאציאן" זעהט נישט פאר קיין שום קאמפליקאציעס אין דער אינערליכער פאליטיק פון דייטשלאנד, וואו אלץ דארף איצט פארקומען אין דער ליניע פון שלייכער׳ס פערלאנגען.

אויפ׳ן שטח אבער פון דער אויסערן-פאליטיק בלייבט די אטמאספערע א נישט זיכערע, ווייל די לייטונג איהרע ליגט אין די הענד פונ׳ם זעלבען מיליטערישען אדעל, וואס איז געווען ביים רודער אין אנהויב 1914.

„אינפארמאציאן" גיט דערנאך פאלגענדע אפשאצונג פון דער סיטואציע:

„די זונטאג׳דיגע וואהלען בעדייטען א ירידה פון דער פארלאמענטארישער דעמאקראטיע און די קאנסאלידירונג פון די עלעמענטען פון אימפעריאליסטישען פעאדאליזם. פונדעסטוועגן האט זיך אויף די פינאנציעלע מערק פון איירָאפא און אמעריקא דער רעזולטאט פון די וואהלען בעגעגענט אין אלגעמיינעם מיט א פאזיטיווע אויפנאהמע. אויף דער בערלינער בערזע לאזט זיך מערקען א האסע, אין לאנדאן, ניו-יארק און אמסטערדאם הערשט א געוויסע בעפרידיגונג מחמת דער האפענונג צו דערהאלטען א סטאטוס-קווא און לאזען אין בעזיעגונג די פערגליווערטע חובות. פאריז און בריסעל האבען רעאגירט מיט א העכערונג פון די קורסען. אין פראג און ווין הערשט נאך א שטימונג פון וואקלען זיך. ווארשא, בעלגראד און בוקארעשט פערהאלטען זיך פאסיוו.

פוילישע קוילען אין אירלאנד

לאנדאן, 3. (ספ. טעל.) דער ארגאן פון דע-וואלערי „אייריש פרעס" גיט אן די הכחשה פון רייטער׳ן, וואס איז איהם איבערגעשיקט געוואָרען דורכ׳ן „פאפ", מכוח דער שטעלונג פון דער פוילישער רעגירונג בנוגע דעם עקספארט פון פוילישע קוילען קיין אירלאנד.

„אייריש פרעס" דריקט אויס די צופרידענהייט דערמיט צוליב דער אויפקלערונג און שטעלט פעסט, אז די פוילישע רעגירונג גלויבט אין דער מעגליכקייט פון א געגענזייטיגער סחורות-אויסטויש צווישען פוילען און אירלאנד.

„אייריש פרעס" איז מודיע, אז איינער פון די גרעסטע קוילען-סינדיקאטען אין אירלאנד „פולמען" האט אקצעפטירט די בעשטעלונג אויף 2000 טאן פוילישע קוילען.

דאס איז די ערשטע בעשטעלונג אויף פוילישע קוילען אין אירלאנד.

גורל פון שמחה כינקעס

זיין מוטער פאהרט קיין ארץ-ישראל

ראוונע. (יט"א) לעצטענס זענען די עלטערן פון שמחה כינקעס, וואס וואוינען אין ראוונע, שטארק בעאונרוהיגט צוליב׳ן גורל פון זייער זוהן, וועלכער שמאכט שוין 3 יאהר אין דער ירושלים׳ער תפיסה אין צוזאמענהאנג מיט די אויגוסט-אונרוהען פון 1929, נאך וועלכע ער איז פער׳משפט געוואָרען אויף 15 יאהר תפיסה. די טעג האט כינקעס׳עס מוטער זיך געווענדעט צום ועד-העצאה אין ירושלים און אום הרב קוק מיט דער ביטע אויסצופועל׳ן פאר איהר א סערטיפיקאט, כדי געבען איהר די מעגליכקייט פערזענליך אונטערצונעהמען אנ׳איניטערוועגץ דורך דער ציוניסטישער לייטונג ביי די מאכט-ארגאנען אין ירושלים וועגען בעפרייען איהר זוהן אדער וועניגסטענס רעווידירען זיין פראצעס.

כינקעס׳ס עלטערען האבען לעצטענס בעקומען גרוסען פון זייער זוהן, אז ער איז שטארק צוזאמענגעבראכען, צוליב דעם, וואס קיינער קימערט זיך נישט וועגען זיין גורל.

די טאג-ארדנונג פון דער יוד. וועלט-קאנפערענץ אין גענף

בערלין, (יט"א) די ערעפענונגס-זיצונג פון דער יודישער וועלט-קאנפערענץ וועט פארקומען דעם 14-טען אויגוסט נאכמיטאג אין „מעזאן דע פאבורג", די טאג-ארדנונג פון דער יודישער וועלט-קאנפערענץ נעהמט ארום דריי פונקטען: 1) בעריכטען וועגען דער לאגע פון יודישען פאלק אין פערשידענע לענדער און דיסקוסיע וועגען די נויטיגע מיטלען צו זיכערען די יודישע רעכט און פאזיציעס. וועגען דער לאגע אין צפון-אמעריקע, רומעניען, דייטשלאנד, סאוויעט-רוסלאנד און ארץ-ישראל וועלען געהאלטען ווערען ספעציעלע רעפעראטען. 2) רעפעראט פון פראפ. טעדעשי וועגען דעם פלאן פון אינטערנאציאנאלער קאנוועניע געגען אנטיסעמיטיזם. 3) די פראגע פון עווענטועלען צונויפרוף און צוגרייטען דעם יודישען וועלט-קאנגרעס. דעם רעפעראט וועט האלטען דר. סטעפאן וויז. דאס ביורא פון דער קאנפערענץ וועט זיין טעטיג פון דעם 12-טען אויגוסט, ביז דאן דארף מען די קארעספאנדענץ ריכטען צו דר. נחום גאלדמאן, גענף האטעל „וויקטאריא".

יודיש-פוילישע געז.
ד״ר ה=ביבליאטעק
אויפ׳ן נאמען פון
א. איילענבשלאס
לימאנאווסקי (אלעקסאנדראווסקא) 15

די ביבליאטעק איז אפען פרייטאג, שבת און זונטאג פון 5 ביז 9 אווענד. מאנטאג, דינסטאג, מיטוואך און דאנערשטאג פון 7 ביז 10 אין אווענד.

מיטגליד ער-אפצאהל 80 גראשען א חודש
פאר ארבייטסלאזע 60 גראשען א חודש

Dr. Wajnberg
ספעציאליסט פון הארץ- און לונגען-קראנקהייטען
ציגעל=גאס 11, טעל. 126 02
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אווענד.

סענסאציאנעלער פראצעס אין ריגע

געגען דעם מערדער פון דער יודישער פאמיליע שמושקין

ריגע, 3 (ספ. טעל.)
אין ריגער קריגס-געריכט האט זיך נעכטען אנגעהויבען דער סענסאציאנעלער פראצעס געגען דעם מערדער פראדניקאוו, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין דערמארדען די פאמיליע שמושקין.

דער הויפט-בעשולדיגטער פראדניקאוו, וועלכער איז געשמידט אין קייטען, איז א גאנץ הויכער פערשוין, גולאט ראזירט, מיט ברייטע סקולעס, טיף אריינגעזעצטע אויגען און אראפגעלאזטע שווארצע האר אויפ׳ן קליינעם שטערן.

דער פארזיצער ווענדט זיך צו פראדניקאוו און זאגט:

— „איהר, פאוועל פראדניקאוו, האט נאך א פערשטענדיגונג מיט נאך עטליכע פערברעכערס דורכגעפיהרט א בעוואפענטען רויב-אנפאל אין דער דירה פון לייב שמושקין. איהר האט דריי פערזאנען פון דער שמושקין-משפחה, די מוטער און די צוויי טעכטער, דער׳הרג׳עט. איהר פראדניקאוו האט אויך פערוואונדעט פרוי דאנילער, פרוי קאץ און גונדער.

צי זענט איהר זיך מודה איז בעגאנגענעם מארד און צי האלט איהר זיך פאר שולדיג?

— ניין — ענטפערט פראדניקאוו.

— איך האב דעם פערברעכען נישט בעגאנגען.

פראדניקאוו, דערקלערט ווייטער, אז א סך עדות בעשולדיגען איהם אין בעגיין דעם מארד נאר צוליב דעם, כדי איהם צו פערשווארצען און אליין זיך רעהאביליטירען. וועלכע עדות-דערקלערונגען דארף מען נישט נעמען אין אכט. עטליכע פון זיי האבען זיך שוין מעהרערע מאל גע׳משפט. דער עדות פאראראוו טרעט ארויס געגען מיר, ווייל ער איז מורא, אז זיין פרוי זאל איהם נישט פערלאזען און אוועקגיין צו מיר. איך בין חושד, אז דעם פערברעכען האבען בעגאנגען געוויסע פערזאנען.

פארזיצער: הייסט עס, לייקנט איהר, אז איהר האלט האבען אנטיילגענומען אין מארד-טאט אין דער נאכט פון 3-טען יוני?

— יא איך לייקען.

דער סעקרעטאר פון געריכט עפענט דעמאלט די פאקעטען, אין וועלכע עס געפינען זיך די זאכליכע בעווייזען. דער פארזיצער נעמט די צוויי רעוואלווערען און ווייזט זיי דעם אנגעקלאגטען פראדניקאוו׳ן.

— צי האט איהר געהאלטען די רעוואלווערען אין אייערע הענט? — פרעגט דער פארזיצער, — צי האט איהר זיי ווען נישט איז געזעהען?

דער פארזיצער נעמט דעמאלט די שטריק, מיט וועלכע מען האט געבונדען די דינסט אננא ווערבא און פרעגט: צי האט איהר די שטריק געזעהען.

פראדניקאוו ענטפערט, אז ער האט נישט געזעהען.

אלע עדות, גיבען אפ די שבועה. זיי ווערען נאכדעם ארויסגעפיהרט, און אין זאל בלייבט אלס איינציגער ל. שמושקין, וועלכער דערציילט אין א וויינענדיגער שטים, אז געוועהנליך פלעגט ער יעדען טאג זיך צוריקקעהרען פון געשעפט ארום 7—8 א זייגער אין אווענד. בעת ער איז צוגעגאנגען צו זיין הויז, זענען זיין פרוי און ביידע טעכטער ארויסגעגאנגען אויבען אין דער דירה, און ער איז געבליבען אויפ׳ן גאס רעדען מיט א שכן. פלוצים האבען זיך דערהערט רעוואלווער-שאסען און פון הויז-קארידאר זענען ארויסגעלאפען צוויי מאנספערשוינען מיט רעוואלווערען אין די הענד.

איינער איז געווען א העכער, און א בלאהער אנצוג איך בין נאכגעלאפען דעם גרעסערען, וועלכער האט זיך בעהאלטען אין א הויף אויף מאיין גאס. איך האב זיך באלד צוריקגעקעהרט, מחמת מיין הארץ האט מיך נישט געלאזט רוהען. שמושקין ווייגט און דערציילט, ווי ער האט דערזעהען די טויטע און שווער-פערוואונדעטע קערפערס פון זיין פרוי און טעכטער.

פראקוראר: איז געווען איינער פון די לויפענדיגע פערזאנען ענליך צו דעם אנגעקלאגטען פראדניקאוון?

אויף דער אויפפאדערונג פון פארזיצער הויבט זיך אויף פראדניקאוו פון זיין ארט. שמושקין ווייזט מיט׳ן פינגער אויף איהם און רופט אויס:

„אז דאס איז געווען דער צווייטער, וואס איז בעלאפען".

שמושקין דערציילט ווייטער, ווי ער האט געפונען אין שטוב אלץ אויפגעבראכען און פונאנדערגעווארפען. ער פלעגט רעגולער קומען צוריק א היים, תמיד אין דער זעלביגער צייט. אויף דעם 3-טען יוני אין טאג פון דער גרויזאמער רציחה האט ער געהאט מיט זיך דריי טויזענט לאט. די קאסע פלעגט ער תמיד מיטנעמען מיט זיך. דער גאנצער מארד איז פארגעקומען אין משך פון עטליכע מינוטען.

עס ווערען פערהערט די ווייטערדיגע עדות, וועלכע דערקענען אין פראדניקאוו׳ן דעם מערדער. דער אורטייל וועט ארויסגעטראגען ווערען מארגען.

PRYWATNE POGOTOWIE LEKARSKIE
TEL. 12-333 ZIELONA № 6.
Szybka pomoc lekarska.–PRZEWÓZ CHORYCH

מוראדיגער שטורם אין לוקאווער געגענד

5 מענשען דערהרג'עט פון דונערן

לוקאוו, 3. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) איבער דעם לוקאווער קרייז איז היינט אדורך א מורא'דיגער שטורעם-רעגען מיט דונערן.

בעת'ן שטורם זענען פון די דונערן דער-הרג'עט געווארען: 4 פויערים און איין קינד.

7 קינדער זענען פון דונערן פערוואונדעט געווארען.

די טעלעפאן-פערבינדונג צווישען דאמביע און לוקאוו איז איבערגעריסען.

ווייטערע טעראר-אקטען פון היטלעריסטען

וואַרפען גראנאטען און שלאגען יודישע סוחרים

בערלין, 3 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

פון פערשידענע שטעט קומען אן ידיעות וועגען ווייטערע טעראר-אקטען פון די היטלעריסטען. אין קאנשטאט (אויבערשלעזיען) האבען כו-ליגאנעס געווארפען 3 גראנאטען אויפ'ן געשעפט פון יודישען סוחר לעמאן. אין ניידענבורג זענען היטלעריסטען באפאלען יודישע סוחרים. איינער פון זיי געפינט זיך אין א שווערען צושטאנד אין שפיטאל.

פרעמיעס-פערטיילונג פאר'ן בעסטען יודישען בוך

אויף דער געכטיגער זיצונג פון דער ליטער. קאמ. ביי דער ווארשאווער קהלה

ווארשא, 3 (יט"א טעלעפאניש)

אויף דער זיצונג פון דער ליטעראַרישער קאמיסיע ביי דער קהלה, איז נאך א דיסקוסיע בעשטימט געווארען פאלגענדע פרעמיעס פאר'ן בעסטען יודישען בוך.

פרעמיעס האבען בעקומען: י. מ. ווייסענבערג 800 זל. פאר בעלעטריסטיק אהרן צייטלין 400 זל. פאר דראמאטישע ליטעראטור, קאדיא מאלא-דאווסקא 300 פאר לידער. 500 זל. איז בעשטימט געווארען אלס פרעמיע פאר'ן בעסטען וויסענ-שאפטליכען בוך.

געפאלען די הכנסות פון קרן-היסוד ביז 210 טויזענד פונט

ערקלערט האנטקע אויף דער סעסיע פון ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט

לאנדאן, 3 (י.ט.א. טעלעגראפיש).

אויף דער סעסיע פון אקציאנס-קאמיטעט, איז פערענדיגט געווארען די פאליטישע דעבאטע, נאך וועלכע מ'איז צוגעטרעטען בעטראכטען ווירטשאפטליכע פראגען. העשעל פארבשטיין האט רעפערירט וועגען מיטעלשטאנד-קאלאניזאציע. ד"ר סענאטאר — עמיגראציע און פינאנץ-ענינים. האנט-קע האט ערקלערט, אז די הכנסות פון קרן-היסוד זענען ביז איצט געפאלען ביז 210 טויזענד פונט. מ'קען נישט דערווארטען, אז דעם קומענדיגען יאהר זאל זיין בעסער. גוימאן האט אין זיין רעדע אנ-געוויזען, אז ס'דארף געשאפען ווערען א ספעציע-לער דעפארטאמענט, וועמענס אויפגאבע ס'זאל זיין צו פאפולאריזירען די אינוועסטיציע-מעגליכ-קייטען אין ארץ-ישראל.

אינטערנאציאנאלע אויטא-רייזע אין די אלפען

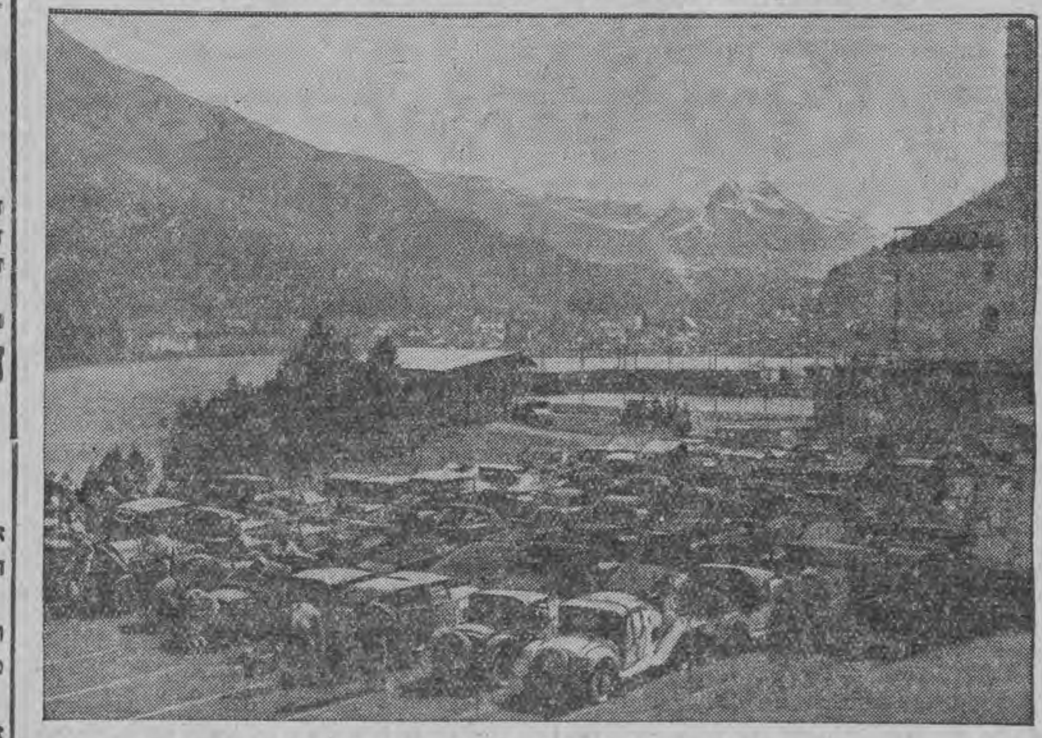

פאר'ן גראנד-האטעל אין פען-מאריץ, וואו עס האבען זיך פערזאמעלט די בעטייליגטע אויטאס

דער קאמוניסטישער פיהרער זאוף, וועלכער איז דערמארדעט געווארען אין קעניגסבערג.

היטלעריסטישע שטורמיסטען

אלס פרייוויליגע בעהעלפער פון דער פאליציי

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

דער היטלעריסטישער „אנגריף" מעלדעט, אז די היטלעריסטען פאדערען פון דער רעגירונג, מ'זאל דערלויבען די שטורם-אפטיילונגען ארומצוגיין אין די גאסען מיט געוועהר.

די שטורם-אפטיילונגען זאלען פערוואנדעלט ווערען אין פרייוויליגע הילף פאר פאליציי.

די קאנווערסיע פון דער ענג-לישער קריגס-הלוואה

לאנדאן, 3 (ספ. טעל.)

דער פרעמיער מאקדאנאלד האט דערקלערט, אז די קאנווערסיע פון דער 5-פראצענטיגער קריגס-הלוואה ענטוויקעלט זיך זעהר גוט.

ס'איז שוין אנגעמאלדען געווארען א קאנ-ווערסיע פון 2 מיליארד פונט, בעת דער קאנווער-סיע-פאנד בעטרעפט 2,6 מיליארד.

די איינקויפער פון די אבליגאציעס וועלען אנשטאט 5 פראצ. בעקומען פערטהאלבען פראצ.

שוואכע פעראינטערעסירונג

פון דער וועלט-פרעסע מיט דעם „ים-יום-טוב" אין גדיניע

פאריז, 3 (ספ. טעל.)

דער פוילישער „ים-יום-טוב" אין גדיניע האט געפונען א גאר קנאפען ווידערקלאנג אין דער וועלטליכער און אפילו אין דער פראנצויזישער פרעסע.

עטליכע קליינע נאטיצען אין „טאן", „זשור-נאל דע דעבא" און אין עטליכע אנדערע צייטונ-גען, וועלכע האבען פערנאטירט דעם בלויזען פאקט — און מיט דעם האט זיך עס געענדיגט.

געריכט פון ציונ. קאנגרעס נישט קאמפעטענט

צו בעטראכטען די אנקלאגע פון די רעוויזיאניסטען געגען דעם עקזעקוטיוו

בערלין, 3 (י.ט.א. טעלעגראפיש).

דאס געריכט פון ציונ. קאנגרעס, האט זיך ערקלערט פאר נישט קאמפעטענט צו בעטראכטען די אנקלאגע פון די רעוויזיאניסטען געגען דער עקזעקוטיווע. דער ענין ווערט איבערגעשיקט דעם אקציאנס-קאמיטעט.

מ'דארף נישט קיין קוואליפי-קאציע שיינען

ביים ארויסבעקומען אויסלענדישע פעסער

ווארשא, 3 (טעלעפאניש)

די קוואליפיקאציע-שיינען, וואס זענען לעת עתה געווען נויטיג ביים אויסארבייטען אויסלענ-דישע פעסער, הערען אויף צו זיין פערפליכטענד. פונם 7 אויגוסט אן דארף מען זיי שוין נישט צושטעלען.

שיטרען
מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערמיגע יטלען
ווערען ערשטקלאסיג און רעין אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
— — און אנדולאציע — —
ביי קערש, סקווערא 15
לינקע אפיצינע, 1-טער שטאק.

פייערליכער אבשידס-באנקעט פאר דוד פינסקי

גרויסע רעדע פון פינסקי וועגען יודיש און דער יודישער קולטור אין אמעריקע

ווארשא, (י.ט.א.) די טעג איז פארגעקו-מען אן אבשידס-באנקעט פאר דוד פינסקי פאר זיין אפפאהרען צוריק קיין אמעריקע. דער באנקעט איז איינגעארדענט געווארען דורכ'ן „שול-קולט" און עס זענען אויף איהם געקומען א רייהע טוער פון דער „שול-קולט"-בעוועגונג ווי אויך פיל פאר-טיי-חברים פון ד. פינסקי. (פינסקי איז ווי בעקאנט אן אקטיווער פועלי-ציון-טוער אין אמעריקע).

פארזיצער פון באנקעט איז געווען י. חפץ, גערעדט האבען די ה"ה ג. קאן, א. ביאלאפאלסקי, ל. שפיזמאן, ד"ר בילויער, א. גראדזענסקי און פ. מלאקסער, וועלכע האבען זיך אין הארציגע ווער-טער געזעגענט מיט דוד פינסקי, ווינשענדיג איהם א ווייטערדיגע, פרוכטבארע טעטיגקייט אלס יודי-שער שריפטשטעלער און קולטור-טוער.

עס האט נאך גערעדט ה' רובינראט, וועל-כער האט אין נאמען פון דער פערוואלטונג פון דער יודישער פאלקס-שול פון „שול-קולט" אין לעניניץ, געדאנקט דוד פינסקי'ן פאר דער הילף פאר דעם יודישען שול-וועזען אין פוילען און האט צוגלייך געמאלדען, אז די פערוואלטונג פון דער לוניניצער פאלקס-שול האט בעשלאסען אנצורופען די שול אויף פינסקי'ס נאמען. דער עולם האט אויפגענומען די מעלדונג מיט שטארקע אפלא-דיסמענטען.

צום סוף פון באנקעט האט א גרעסערע רעדע געהאלטען דוד פינסקי. צוערשט האט ער געדאנקט אלע רעדנער און דעם פארשטעהער פון דער לו-ניניצער שול פאר'ן כבוד, וועלכען ער האט איהם ארויסגעוויזען. נאכדעם האט ער זיך אבגעשטעלט אויפן יודישען קולטור-קאמף אין אמעריקא. די יודישע שולען אין אמעריקא ווערען געבויט דורך 3 אינסטיטוציעס: דעם ארבייטער-רינג, דעם יודי-שען נאציאנאלען ארבייטער-פערבאנד (וואס ווערט אנגעפירט דורך פועלי-ציון) און דורכן שלום-עליכם-אינסטיטוט. אפילו די ראדיקאלסטע צווישען די שול-בויער האבען געמוזט קומען צום בעשלוס, אז מען קען נישט לערנען סתם יודיש, נאר אז מען דארף אריינגעבען אין דער יודישער שול א צעשטימטען פאלקס-אינהאלט. די יודישע קולטור-געזעלשאפט, וואס זארגט פאר דער בעפעסטיגונג און פערשפרייטונג פון יודיש און יודישע קולטור אין אמעריקא, האט בעוויזען צו פעראייניגען ארום זיך כלערליי עלעמענטען, אלע אבער ארום א גע-מיינזאמער פלאטפארם, וואס שטרעבט צו א נא-ציאנאל-סאציאלען איבערבוי פון יודישען לעבען אין אמעריקא אויפ'ן יסוד פון יודיש. נאר אזא פעראייניגונג, וואס נעמט ארום די פערשידענסטע עלעמענטען. אלע אבער בעזעלט מיט איין שטרע-בונג, מיט איין קוק אויף יודיש אלס דער נאציא-נאלער שפראך פון די יודישע מאסען אין זעהר גרויסע ישובים, קען אויפטון פיל ממשותדיגעס פאר דער יודישער שפראך און קולטור.

אמעריקא איז נישט קיין שמעלץ-טאפ. דער וואס וויל דארט אייגהאלטען זיין קולטור און שפראך, האלט זיי אויף. די אסימילאציע אין אמעריקא צווישען אלע פעלקער איז גרויס. עס זענען אבער נאך געבליבען שטארקע נאציאנאלע מינדערהייטען. די אינטערעסאנטעסטע צווישען זיי איז די יודישע, וועלכע האט דווקא אין אמעריקא ענטוויקעלט איהר פרעסע, איהר ליטעראטור און טעאטער. אלע איינגעוואנדערטע פעלקער האבען עס נישט געטון. פערהאן אין אמעריקא ביז 20 מיליאן דייטשען. פאר דער מלחמה האבען זיי געהאט דעם בעסטען טעאטער אין אמעריקא, א שטארקע אייגענע סאציאליסטישע בעוועגונג. איצט האבען זיי עס פערלוירען און אסימילירען זיך זעהר שטארק. דאסזעלבע איז אויך מיט די סקאנדינאווען וואס וואוינען אין אמעריקא אין א גרעסערער צאל ווי אויף דער סקאנדינאווישער האלב-אינזעל. די סקאנדינאווען האבען אין אמעריקע אזוי צו זאגען אקופירט דעם גאנצען נארד-וועסט און וואוינען דארט קאנסאלידירט. קיין אייגענע קולטור שאפען זיי אבער נישט. צווישען די איטאליענער, וואס זייער צאהל דערגעהט ביז 14 מיליאן, איז אויך נישטא קיין דראנג צו אן'אייגענעם קולטור-לעבען, און די אסימילאציע איז ביי זיי גאר גרויס. נאר די יודען האבען אין אמעריקא ענט-וויקעלט זייער שפראך און ליטעראטור, זייער טעא-טער און קולטור. דאס דערקלערט זיך מיט דעם, וואס די יודען זענען געקומען קיין אמעריקא מיט דעם שטארקען ווילען זיך פריי אויסצולעבען נא-ציאנאל. אין דער היים, אין רוסלאנד, איז יודיש טעאטער געווען פערבאטען אדער געווארפט, יודישע ליטעראטור פערפאלגט, יודישע קולטור-טעטיגקייט נישט ערלויבט. דערפאר האבען זיי אין דער פרייער אמעריקא אלץ געבויט מיט א פערשטארקטער ענערגיע און האבען דא דערגרייכט בעדייטענדע רעזולטאטען.

דוד פינסקי ווייזט אן אויף אן'אינטערעסאנ-טען פאקט, אז אויך די אמעריקאנער קולטור-וועלט האט זיך פעראינטערעסירט מיט דער דאזיגער מערקווירדיגער ערשיינונג, וואס גראד די יודען זענען דאס איינציגע פאלק אין אמעריקא, וואס האט ארויסגעוויזען א שטארקען ווידערשטאנד דער אסימילאציע און האט ערשט אויפ'ן אמעריקאנער באדען ענטוויקעלט ווי געהעריג זיין ליטעראטור און קולטור. אין די ענגלישע אבהאנדלונגען וועגען טעאטער פערנעהמט אויך אן'ארט דער יודישער טעאטער אין אמעריקא, אין די אנטאלאגיעס פון פאעזיע איז א געהעריג ארט געווידמעט דער יודי-שער פאעזיע א.א.וו.

אין דער יודישער קולטור-ארבייט האט שטענ-דיג געשפילט א גרויסע ראל דער ווילען צו שאפען. ביי דער געהעריגער ארגאניזירונג פון דעם דא-זיגען ווילען זענען מעגליך אין זיכער גרויסע רע-זולטאטען. דאס האט בעוויזען אמעריקא און דאס קען מען נאך לייכטער דערגרייכען אין פוילען, וואו דאס יודישע לעבען איז אדורכגענומען מיט יודיש און וואו עס איז אויך פערהאן א יודישע סביבה און א יודיש פאלקס-לעבען.

זעגענדיג זיך מיט די פערזאמעלטע, האט דוד פינסקי לסוף אנגעקינדיגט, אז אויפ'ן וועג אין זיין נייער היים אין ארץ-ישראל וועט ער נאך בעזוכען פוילען.

די אינטערעסאנטע רעדע פון דוד פינסקי איז אויסגעהערט געווארען דורך אלעמען מיט גרויס אויפמערקזאמקייט און איז בעגלייט געווארען מיט שטארקע אפלאדיסמענטען. דער באנקעט האט זיך פערענדיגט אין א גוטער שטימונג אונטער די קלאנגען פון פערשידענע יודישע פאלקס-לידער.

לאדז. 4 אויגוסט 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 4 אויגוסט 1932

א וועלט-קאנגרעס

פון נישט יודען וועגען יודען

שלום אש איז ארויסגעקומען ווי געוויינליך, מיט א ווארום ספעראטום וועגען דער פראגע פון יודישען וועלט-קאנגרעס. אבער אנשטאט צו קומען אין א וואלקען פון דיכטערישע וויזיעס, האט ער זיך בעוויזען א ניכטערער און גערעדט פשוטע פובליציסטיש-לאגישע ווערטער.

א וועלט-קאנגרעס פון יודען — זאגט ער — קען נאך ברענגען שאדען, ווייל ער וועט צוקלאפען די לעגענדע פון יודישער אחדות און ענטבלויזען אין דער פולער נאקעטקייט אונזער צושפליטערונג, אונזערע רייסעגישען.

ענטקעגען דעם שטעלט ארויס דער גרויסער שריפטשטעלער אן'אנדער טעזע: א וועלט-קאנגרעס פון נישט-יודען וועגען יודען.

א גרויסער טייל פעלקער פון דער וועלט — דערצעהלט ער אונז זענען געשטימט יודענפריינדליך, אזוי, למשל, פראנקרייך, ענגלאנד, אמעריקא; אויך אין אנדערע לענדער זענען פערהאן גאנצע גרופעס, וואס זענען גינציג געשטימט צו יודען. ווען אט די אלע אוהבי-ישראל זאלען זיך צונויפקלייבען און לאזען הערען פון א וועלט-טריבונע זייער מעכטיגע שטים לטובת יודען, וועט עס מוזען ברענגען א גרויסע פעולה.

איז עס אוודאי א נייער אריגינעלער ווארט, איבער וועלכן ס'לוינט זיך צו פערטראכטען. מ'דארף זיך אבער נישט איינרעדען, אז דאס איז שוין די אמתע בשורה פון אלע גליקען פארן צופייניגטען יודישען פאלק.

דער אומגליק פון דער היינטיגער „דעמאקראטישער" צייט בעשטייט דאך טאקע דערין, וואס מענשען ווילען זיך נישט לאזען איבערצייגען, וואס פארטייען און גרופעס און גאנצע פעלקער בלייבען פערעקשנט ביי זייערס, נישט געקוקט אויף די איבערצייגנדיגסטע ארגומענטען פונ'ם קעגנער.

וואו וועט זיך געפינען דער מאראלישער כח, וואס זאל ווירקען אויף די אנטיסעמיטען פון יעדען לאנד, זיי זאלען בייטען זייער שטעלונג? און וואו איז פערהאן א מוסר-זאגער, וואס מ'זאל איהם נישט קענען זאגען: „קער אפ צוערשט פאר דיין אייגענער טיר!"

ווען אן'ענגענדער מאנען אונזער רעכט, וועט מען איהם ענטפערן: און וואס טוסטו אליין מיט דיינע יודען אין ארץ-ישראל? צי בעשולדיגען מיר אליין נישט די ענגלישע פערוואלטונג אין א"י אין אנטיסעמיטיזם?

און אז א פראנצויז וועט רעדען, וועט מען איהם דערמאנען די הארבע פראנצויזישע גזירה בנוגע ארבייטס-רעכט פון איינגעוואנדערטע.

און צי זענען אויף דער אמעריקאנער ליבעראלער זון נישטא קיין אנטיסעמיטישע פלעקען? מיט א יאהר צוריק האט דייטשלאנד געקענט ווין צווישען די מוסר-זאגערס, און ווי זעהט זי אויס אצינד?

און טאמער וועט מוסרן א פארשטעהער פון א ליבעראלער פארטיי אין אן'אנדער לאנד, וועט מען איהם פרעגען: ווי וואלט דיין פארטיי אויסגעזעהען, ווען זי אליין וואלט געווען ביי דער מאכט? בעווייזען דערויף קען מען זעהען אין רומעניע און נאך ערגעץ-וואו...

אוודאי קאן גארנישט שאדען, אויב אין דער לופט, וואס איז צוווערימט פון גיפטיגער שנאה צו יודען, וועט דערהערט ווערען אן'ערליך ווארט פון טרייסט און בערוהיגונג, אבער אויף קיין ישועות ונחמות דארף מען זיך דערפון נישט ריכטען.

פון דער אנדערער זייט שליסט עס דאך נישט אויס אויך א יודישען קאנגרעס. אדרבה, ערשט די דאזיגע נישט-יודישע שטים קען דערמונטערן די יודען, צונויפצוקומען זיך און בעטראכטען די מעגליכקייטען פון בויען דעם יודישען עתיד טאקי אויפ'ן יסוד פונ'ם וועלט-ליבעראליזם, וואס איז נאך נישט אויסגעפלאשען געווארען.

אונזערע איגערליכע רייסעגישען דארפען אונז גארנישט אפשרעקען; אדרבה, דער וועלט-קאנגרעס — ווי מיר האבען שוין אמאל געשריבען — איז די איינציגע טריבונע, וואו ס'קען אנהויבען געשמידט ווערען די קאנסאלידאציע צווישען די כלערליי סתירות און ניגודים אין די פראבלעמען פונ'ם יודישען פאלק. און נישט עמיצער גלויבט ערנסט אין דער יודישער אגאנימער מלוכה און נישט אונזער צושפליטערקייט איז ערגער, ווי אין א סך אנדערע דעמאקראטישע פעלקער. שוין צייט, מיר זאלען אויפהערען זיך שרעקען פאר'ן „למה יאמרו", מיר זאלען שטענדיג האנדלען אזוי, ווי ס'איז פאר אונז נוציג און די קריטיק זאל שפעטער קומען.

דאס, וואס עטליכע וויכטיגע און וואגיגע יודישע אינסטיטוציעס האבען זיך אפגעזאגט פונ'ם אנטייל אין דער פאר-קאנפערענץ, דארף אונז נישט אפשרעקען. זיי זענען דאך קיינמאל ביי אונז נישט פון די „עשרה ראשונים" און סוף כל סוף וועט זיי דער שטראם מיטשלעפען, ווי ס'איז שוין געשעהען ביי אנדערע פאלען.

דער עיקר איז, אז די גויאישקייט און די יודישקייט וואלט מען געקענט צונויפברענגען אין איין קאנגרעס, ווי ס'ווערט זעהר אפט געמאכט אויף אמעריקאנער יודישע קאנפערענצען, דערהויפט ביי ציוניסטישע. אין פייערליכען טייל וואלט געהערט געווארען די שטים פון די „חסידי אומות העולם", וועלכע וואלט צוגעגעבען וואג און האפט צום נאבליכען טייל, וואו יודען צווישען זיך וואלטען זיך מיישב געווען וועגען פראקטישע טריט, אויפצוריכטען זיך פון דער שרעקליכער געפאלענקייט.

די אידעע פון יודישען וועלט-קאנגרעס איז נאך דערווייל גאנץ שוואכע בעשעפעניש, אז מ'קען איהר מיט א קליינעם פינגערעל אומווארפען. מ'טאר עס אבער נישט טאן; אדרבה, מ'דארף איהר דעם פינגערעל דערלאנגען און העלפען איהר דער קריכען ביז דער פארווירקליכונג.

פ. ס.

דער ווינטער וועט זיין א היסטארישער

אין יאפאן האלט מען, אז דער קריג מיט די סאוויעטען האט זיך שוין אנגעהויבען

אין רוים האט די טעג געווייזט אלס ספעציעלער שליח פון עטליכע גרויסע יאפאנישע בלעטער דער בעקאנטער יאפאנישער זשורנאליסט שיכארא אנא. ער האט געגעבען אן'אינטערוויאו וועגען די בעציהונגען צווישען די סאוויעטען און יאפאן און מען מוז אנערקענען, אז די מיינונג פון דעם יאפאנישען זשורנאליסט, וועלכער דריקט דאך אויס די מיינונג פון בעדייטענדע טיילען פון דער יאפאנישער געזעלשאפט איז אויסערגעוועהנליך סענסאציאנעל.

אויף דער בעמערקונג פון איין זשורנאליסט, אז עס איז איצט זעהר הייס, האט דער יאפאנער געענטפערט: א, יא, עס איז הייס, אבער עס וועט אין קורצער צייט ארום זיין נאך פיל הייסער, אבער נישט דא, נאר אויפ'ן וויייטען מזרח. עס וועלען קראכען און פלאצען גראנאטען און קוילען, עס וועט מיט איין ווארט, זיין א קריג, א קריג צווישען די סאוויעטען און יאפאן.

דער קארעספאנדענט דערצעהלט, אז מיט א פאר טעג צוריק האבען סאוויעטישע שיפען דערטרונקען עטליכע יאפאנישע פישער-שיפלעך און האבען דערשאסען עטליכע פישערס. דערויף האט די יאפאנישע רעגירונג באלד ארויסגעשיקט א גרויסע קרייסער-שיף און צוויי טארפעדא-שיפלעך. אין יאפאן איז מען איבערצייגט, זאגט דער יאפאנישער זשורנאליסט, אז די סאוויעטען גרייטען זיך צו א קריג און מ'צרווארט, אז דער קומענדיגער ווינטער וועט זיין זעהר א שווערער. דער ווינטער, זאגט דער יאפאנער, וועט אויך זיין א היסטארישער. עס וועט זיין א ריקצוג פון מאסקווע, אבער אווקגעהן וועט נישט נאפאלעאן, נאר די, וועלכע טרינקען זייער קאפיטאל אין א ים פון ברידערליכען בלוט, די, וועלכע אונטערשטיצען די רויטע געפאהר פאר א פאר גראשען פערדינסט. אן'אונגליק ווארט אויף דעם פאלק, וואס ליגט צו די האנד צו דער אונטערשטיצונג פון רוסלאנד.

דעם פאקט פון פלומרשטען דערטרינקען די יאפאנישע שיפען האלט דער יאפאנישער זשורנאליסט פאר'ן אנהויב פון קריג צווישען יאפאן און די סאוויעטען. די סאוויעטען האבען אין וולאדיוואסטאק עטליכע און צוואנציג קריגס-שיפען און אין סיביר האבען זיי אנגעזאמעלט זעהר פיל מיליטער, אבער אין יאפאן איז מען גוט בעקאנט מיט'ן כח פון די סאוויעטען און מען איז גרייט זיך שטעלען צום קאמף. יאפאן, זאגט דער יאפאנער, וויל נישט פערכאפען קיינעמס לאנד, אבער זי וועט אויך נישט דולדען קיין פאטש פון קיינעם נישט. די סאוויעטען, וועלכע רעדען אין גענף וועגען ענטוואפנונג, זעגען אין דער ווירקליכקייט בעוואפענט פון קאפ ביז צו די פיס. דער קומענדיגער ווינטער וועט ענטשיידען וועגען אלעמדינג. ער וועט זיין שווער פאר די פעלקער, אבער ער וועט ריין מאכען די אטמאספער. דער וואולקאן איז שוין אין דער ארבייט און וועט אויסברעכען אויפ'ן וויייטען מזרח.

וואס נוגע דעם מערב, איז נישט בעוואוסט, וואס עס וועלען טון די מערב לענדער, אבער עס איז קיין שום צווייפעל נישט, אז די סאוויעטען, פיהרענדיג דעם קריג אויף מזרח, וועלען גלייכצייטיג אויך אונטערצינדען דעם מערב, כדי אויף אזא אופן זיך צו זיכערען פון הינטען. איך ערקלער, האט דער יאפאנער געענדיגט דאס געשפרעך, נאכאמאל, אז דער קומענדיגער ווינטער וועט זיין א היסטארישער.

זאל זיך היטלער לערנען ביי די ענדעקעס

די לעצטע האבען געטון אלצדינג, כדי צו פערמיאוסען פוילענס נאמען אין דער וועלט

דער אידעאישער פיהרער פון דער ענדעציע ראמאן דמאווסקי איז נישט לאנג צוריק ארויסגעטראטען מיט א סעריע ארטיקלען וועגען דער אידעאלאגיע פון היטלעריזם. ווי די ענדעציע בכלל, זינגט אויך דמאווסקי לויבגעזאנגען דער פיהרענדער בעוועגונג פון דעם איצטיגען דייטשלאנד, נישט קוקענדיג אויף איהר גאנצער אידעאישער אומגעלומפערטקייט און דער עיקר נישט קוקענדיג דערויף, וואס איינער פון די וויכטיגסטע אני מאמינס פון היטלעריזם איז דער פערדערבענדער זאאלאגישער האס צו פוילען, צו די פאלאקען, צו אלעסדינג, וואס איז פויליש, אזא האס, וואס קאן פערוואנדעלט ווערען אין ערנסטער געפאהר, אויב נאר די היטלעראווצעס זאלען ווערען די פאקטישע הערשער אין דייטשלאנד.

וועגען דמאווסקי'ס ארטיקלען האט זיך אפגערופען אין געהעריגען זין די גאנצע כמעט נישט ענדעקישע פוילישע פרעסע. א זעהר אינטערעסאנטען ארטיקעל וועגען דער גרויסער „שטאטסמענערישער" חכמה פון ערשטען ענדעקישען פריסטער האט פערעפענטליכט א בעקאנטער פוילישער פובליציסט, וועלכער שרייבט אונטערן פסעוודאנים יאן סציבאר, אין דער „גאזעטא לוואווסקא":

די היטלעראווצעס, שרייבט סציבאר, וועלען שלאגען די יודען, די קאמוניסטען און די מאסאנען, דאס פליסט ארויס, אזוי מיינט ה' דמאווסקי, פון זייער גאנצער איינשטעלונג, וועלכע איז די איינשטעלונג פון יעדען איינציגען, וואס וויל פערטיידיגען זיין לאנד פאר אויסערליכע שונאים. דערווייל אבער שלאגט מען עפעס די יודען צו ווייניג. דאס איז נישט אנגענעהם... אבער דאס איז בלויז א צייטווייליגע פערנאכלעסיגונג.

די ארטיקלען פון פיהרער פון פוילישען ערכינאציאנאליסט וועלען וואהרשיינליך דערגעהן אין דער אדער יענער פארם צום פיהרער פון די דייטשע נאציאנאליסטען, צום לאגער פון גרויס-פרייסען אדער פון דארטיגען א. וו. פ. און וועלען איהם אנווייזען דער ריכטיגען וועג.

אבער דער פוילישער נאציאנאליזם וועט נישט מאכען קיין קאריערע אויף די יודען נישט קוקענדיג אפילו אויפ'ן פאקט, וואס אין דייטשלאנד האט זיך פלוצים בעוויזען א מעכטיגער פערבינדעטער פון אלע ראסען-קאמפען. אויף בילינגען אנטיסעמיטיזם איז שווער ארויסצושווימען אויף ברייטע וואסערען. דאס האבען נישט בעוויזען בשעתו דרעמאנד, נישט שטעקער, נישט לועגער, נישט פורישקעוויטש. דאס וועט נישט בעווייזען אויך ה' דמאווסקי. איך האב מורא, אז אויך אדאלף היטלער וועט דא גארנישט העלפען און אז דאס דייטשע פאלק וועט זיינע זעקס הונדערט טויזענט יודען נישט ארויסטרייבען און נישט דערטריקען, עס וועט משום ווי עס איז איינשטעלען א געמיינזאם לעבען מיט זיי. אין יעדען פאל איז עס נישט די זאך פון א פאלאק צו ערמוטיגען אנדערע אויף צו שלאגען יודען אין דער אדער אין יענער פארם. ה' דמאווסקי איז גענוג אלט, כדי צו האבען א גענוגענדע צאהל לעבענס-ערפאהרונגען. וועגען איינציגע האט ער אבער זיכער פערגעסען... מעגליך, אז די ענגלישע יודען האבען שלעכט געשטימט לאיר דזשארדזש'ן געגען פוילען און די אמעריקאנער יודען האבען אין דער לעצטער מינוט עפעס אריינגערוימט אין די אויערען ווילסאנען. מעגליך, אז דאס איז נישט אין קיין קליינע מאס געווען א רעאקציע, וואס איז ארויסגערופען געווארען דורכן שטרענגען קריגערישען אנטיסעמיטיזם, מיט וועלכען ראמאן דמאווסקי האט זיך אין יאהר 1916 בעוויזען אין די לאנדאנער סאלאנען, זייענדיג אהין אריינגעפיהרט דורך דעם צארישען אמבאסאדאר בעקענדארף. נישט מער מאנד, אדער „עפעס א מאדאם מאנד" האבען סם קאליע ג"מאכט אונזער שפיל אין ענגלאנד, דאס האט נישט אין א קליינער מאס געטון דער רוהם פון איניציאטאר פון גרויסען אנטי-יודישען באיקאט אין פוילען.

יא, יא, מען דארף נישט די אייגענע פערדינסטען אויסשטרייכען פון דער געשיכטע. די ענדעציע האט געטון אלצדינג. וואס זי האט געקאנט, כדי ארויסצורופען ביי די יודען פון דער גאנצער וועלט א האס צו פוילען... און דאס קאמישטע דערביי איז דאס, וואס געטון האט זי דאס בלויז מיטן מויל און נישט מיט קיין מעשים, ווייל קיין שום מעשים האט זי נישט בעוויזען...

(יען)

אריסטערלישע געזעצען אין ענגלאנד

דער אונטערשיד צווישען רויבאנפאל און איינברוך, דער מאן אין פעראנט-ווארטליך פאר דער פרוי, פינאנץ-מיניסטער טאר נישט זיין קיין דעפוטאט

אויף איינציגע ענגלישע הייזער, ספעציעל אין די שמאלע געסלעך און קליינע פלעצער אויף דער סיטי קאן מען זעהען שילדלעך מיט אויפשריפטען: „אנסיען לאיט". עס איז אומזיסט צו פרעגען ביי די אדורכגעהער וואס עס בעדייט אט די דאזיגע אויפשריפט, וועלכע מען קאן איבערזעצען „געוועזענע ליכט". נאר נאך לאנגע פאר-שונגען קאן עפעס א יוריסט אייך ערקלערען אין וואס דא האנדעלט זיך. דאס קליינע שילדעל בעדייט, אז דער איינהאבער פון אט דעם הויז בעזיצט א רעכט, וועלכען ער קאן אין א געוויסען פאל אויסנוצען. דאס דאזיגע רעכט בעשטעהט אין אט וואס. שטעלט זיך פאר, אז דער פראנט פון א געוויסען הויז איז פערגאסען מיט זונען-שטראהלען, וואס איז אזוי זעלטען אין דעם נעפעלדיגען לאנדאן. און אט האט זיך דער איינהאבער פון דעם דאזיגען זוניגען הויז דערוואוסט, אז זיינער א שכן גרייט זיך אוועקצושטעלען קעגען זיין הויז אין שמאלען געסעל א הויז, וואס קאן איהם אוועקרויבען דאס ביסעל זונען-שטראהלען. דערויף איז פאראן א געזעץ: אויב דער איינהאבער פון דעם זוניגען הויז האט בעצייטענס זיך בעווארענט און אויפגעהאנגען א שילדעל „געוועזענע ליכט" טאר איהם קיינער דאס ליכט נישט פערשטעלען.

אין ענגלאנד זענען פאראן נאך פיל אנדערע אויסטערלישע געזעצען, וועלכע זענען אלט הונדערטער יאהרען און האבען ביז איצט נישט פערלוירען זייער קראפט. די ענגלישע געזעצגעבונג, א שטייגער, פיהרט דורך א שטרענגען אונטערשיד צווישען די בעגריפען: איינברוך און רויב-אנפאל. דער אונטערשיד שטיצט זיך דערביי נישט אויפ'ן אופן פון צונעהמען יענעמס פערמעגען, נאר לויט דער צייט, ווען דאס פערברעכען איז בעגאנגען געווארען. אויב דאס פערברעכען איז אויסגעפיהרט געווארען צווישען 6 א זייגער אינדערפריה און 9 אין אווענד, דאן ווערט עס גערעכענט פאר אן'איינברוך און עס קומט דערפאר א בעשטימטע שטראף. אויב אבער דאס פערברעכען האט פאסירט נאך 9 אין אווענט איז עס א רויב-אנפאל און די שטראף איז שוין א דא פעלטע. ווידער דער אייגענטימער פון דער וואוינונג, פערטיידיגענד זיין פערמעגען, קאן זיך בענוצען מיט הייס געוועהר בלויז געגען א רויבער, אבער נישט געגען אן'איינברעכער, ד. ה. ער מעג שיסען נאר פון 9 אין אווענד ביז 6 אינדערפריה. אין געגענפאל טראגט ער אליין א קרימינעלע פעראנטווארטליכקייט. שיסען דערביי טאר מען נישט אין אן'איינברעכער, וועלכען מען האט בעמערקט אין א פרעמדער וואוינונג, בענוצען זיך מיט הייס געוועהר איז ערלויבט בלויז אין דער אייגענער וואוינונג. אויב א סובלאקאטאר, א שטייגער, שיסט אין רויבער, וועלכער געפינט זיך אין די אנדערע צימערן, קאן דער רויבער איהם אנקלאגען אין געריכט. פאר גנבים אלוא עקזיסטירט אין ענגלאנד א שטרענגע איינטיילונג פון דער ארבייט, אבער אויך פאר אנדערע פערברעכענס זענען פאראן בעזונדערע כללים. אויב איינער פערוואונדעט עמיצען און דער פערוואונדעטער שטארבט אין פערלויף פון א יאהר צייט, ווערט דער ערשטער גערעכענט פאר א מערדער, נאר אויב דער פערוואונדעטער שטארבט כאטש מיט איין טאג שפעטער פון א יאהר פאלט די שולד פון א מארד-טאט אפ.

אין דער ענגלישער געזעצגעבונג אין פאראן א פונקט, לויט וועלכען דער מאן איז פעראנטווארטליך פאר א גאנצער רייהע טאטען פון זיין פרוי צוזאמען מיט איהר, מעג ער אפילו פולשטענדיג בעווייזען, אז ער איז אומשולדיג. אזוי איז עס אין פאל, ווען די פרוי בעגעהט שאנטאוש, גנבה און פעלשונג. דאגעגען די פרוי איז פארן פערברעכען פון מאן נישט פעראנטווארטליך. פאר ברעכען די געזעצליייש קאן די פרוי בעשטראפט ווערען נאר דאן, ווען דער מאן איז דערויף מסכים, אויב דער מאן און די פרוי קומען אום איינאיינעם בעת אן'אומגליקספאל, ווערט אנגענומען, אז דער מאן איז אומגעקומען שפעטער. דער דאזיגער כלל שפילט אפט א דאמינירענדע ראלע בעת שטרייטען ארום ירושות.

אין ענגלאנד זענען פאראן נאך זעהר פיל אויסטערלישע געזעצען, וועגען וועלכע די בירגער האבען קיין שום אהנונג נישט, און וועלכע שווימען ארויס פון צייט צו צייט. אזוי האט ביז נישט לאנג עקזיסטירט א געזעץ, לויט וועלכען דער פינאנץ-מיניסטער טאר נישט זיין קיין דעפוטאט אין פארלאמענט. אין געגענפאל דראהט איהם א גרויסע געלד-שטראף. אין פערלויף פון פיל יאהרען האט קיינער אויף דעם דאזיגען געזעץ נישט געלעגט קיין שום אכט און ערשט גאר נישט לאנג האט מען זיך אין דעם דאזיגען געזעץ דערמאנט און מען האט עס אפגעשאפט. (ען)

מאקס ליבערמאן וואס האט רעזיגנירט פון זיין אמט

דער פינף־און־אכציג יעהריגער מייסטער מאקס ליבערמאן האט זיך — ווי די צייטונגען בעריכטען — צוריקגעצויגען פון זיין אמט אלס פרעזידענט פון דער קונסט־אקאדעמיע אין בערלין.

— אורזאך? — היטלעריזם.

אמת, קיינער האט ליבערמאנען נישט געצוואונגען צו רעזיגנירען. עס איז אבער א זעלבסטפערשטענדליכקייט, אז דארט וואו עס הערשט איצט די גייסטלאזיגקייט פון היטלעריזם, דארט איז קיין פלאץ נישטא פאר א מאן פון גייסט, וועלכער איז שטאלץ אויף זיין יודישקייט.

נישט־קוקענדיג אויף זיין הויכען עלטער איז ליבערמאן א ריז,, ער איז נאך זעהר טעטיג אלס מאלער און וועג־ווייזער פון דעם יונגען קינסטלער־דור. ליבערמאן איז גרויס נישט בלויז אלס קינסטלער, נאר אויך אלס פערזענליכקייט, פעסט, זיכער, שרייט ביי שריט איז ער געגאנגען לעבענסלאנג אויף דעם וועג פון דער נייער קונסט.

מאקס ליבערמאן איז געבוירען געווארען אין 1847 אין בערלין. זיין פאטער איז געווען א רייכער סוחר, זיינע עלטערען שטאמען פון אנגעזעהענע אלטע משפחות. א געמיש פון רבנים און סוחרים.

אין 1868 נאכדעם ווי ער האט געענדיגט גימנאזיע ,איז ער אנגעקומען לויט דעם ווילען פון זיין פאטער אין א בערלינער אוניווערזיטעט צו שטודירען. איהם האט אבער געצויגען צו דער מאלעריי.

אלס סטודענט אויף דעם פילאזאפישען פאקולטעט האט ער געלערענט אויך מאלעריי ביי בעקאנטע קינסטלער פון יענער צייט, אין יאהר 1869 איז ער אנגעקומען אין דער ווימארער קונסטשולע, נאכהער האט ער שטודירט מאלעריי א לענגערע צייט אין פאריז, אין בעלגיען און אין האלאנד ביי יאזעף איזראעלס.

אין יענע ערנסטע שטודיר־יאהרען האט זיך ליבערמאן בעשעפטיגט מיט קונסט־געשיכטע אין ברייטסטען זינען פון ווארט. ער איז געקומען אין לעבעדיגער בעריהרונג מיט די גרעסטע מאלער פון יענער צייט. ער האט זיי גרינטליך און זעהר קריטיש שטודירט. אין די זיבעציגער יאהרען פון פאריגען יאהרהונדערט האט מאקס ליבערמאן גענומען אויסשטעלען זיינע בילדער.

אין 1873 האט ער אויסגעשטעלט איינע פון זיינע הויפט־שאפונגען : „פרויען, וואס פליקען גענז“ מיר זעהען אויף אט דעם בילד (אין דער נאציאנאלער גאלעריע אין בערלין), א קארג־בעלויכטענעם צימער, ענליך צו א שטאל, עטליכע גראבליכע פרויען, ביי דער ארבייט פון גענז־פליקעריי.

דאס בילד ערשטוינט מיט דער זיכערקייט פון דער צייכנונג און מיט דער ברייטקייט פון זיין פינזעל־ארבייט.

דער דעמאלסט זעקס־און־דרייסיג־ יעהריגער קינסטלער האט ארויסגעצייגט אין דעם בילד זיין שטארקען געגענזאץ צו דער אנגענומענער קונסט פון דער צייט. די פארבען זענען געווען שווער, טונקעל, כמעט שווארץ. אויך די ליכטיגערע טיילען פונ'ם בילד זעהען אויס שמוציג, דאס איז געווען דער

פון ראובן בריינין.

איינפלוס פון גענ'אלען אונגארישען מאלער מובקאטשי, מיט וועמען ער האט זיך בעפריינדעט אין פאריז, די מענשען אויפ'ן בילד, „די גענז־פליקערינס “זעהען קראפטפול געשילדערט. אבער זיי זעהען אייגענטליך נישט ביי דער ארבייט. דער איינדרוק איז, אז די פיגורען ווייסען, אז די אויגען פון דעם קינסטלער רוהען אויף זיי.

דער ביישפיל פון יאזעף איזראעלס, וועמען ער האט פערגעטערט, האט איהם ווייטער בעאיינפלוסט און געפיהרט אין דער זעלבער ריכטונג. דער רייכער מאקס ליבערמאן איז געווארען דער בערוהמטעסטער מאלער פון ארימעלייט און זייערע לעבען.

דעם בעסטען מאטעריאל פאר זיינע בילדער האט ער געפונען אין בתי־יתומים און אין די מושב זקנים'ס פון אמסטערדאם און צווישען פויערים אין האלענדישע דערפער, אויף די פעלדער, אין די פאבריקען און ווערקשטאטען פון דייטשלאנד.

* * *

נישט־קוקענדיג אויף געוויסע בעהעלטערען און איינזייטיגקייטען איז זיינע ערשטע בילדער, זענען דאך די פיגורען אין זיי פלאסטיש אויסגעארבייט; זיי זענען די פראדוקטען פון א רייפער לייסטונג און געהערען צו די ערשט־קלאסיגע שאפונגען פון דער מאלערישער קונסט פון יענער צייט.

עס איז גאר צו בעוואונדערען ווי לאנגזאם ער איז אנערקענט געווארען.

א ווערק נאך א ווערק, האט ער געשאפען. גרויסארטיגע ווערק, ווי די „פלאקס־שפינערינס“ דאס „אלט־מענער הויז“, אין אמסטערדאם, דאס „מיידעל ביים גערטען“, דער „שוסטער אין זיין ווערקשטאט“, און פיל אנדערע. וואס זענען איצט די ציהרונג פון בעריהמטע גאלעריעס און מוזעאומס פון דייטשלאנד און פון די מעהרסטע קולטור־לענדער, און דאך, אין דער צייט ווען ער האט געשאפען יענע, איצט וועלט־בעריהמטע, ווערק איז געווען אזוי שטיל ארום דעם גרויסען מאלער.

זיינע ערשטע ערפאלגען און אנערקענונג האט ליבערמאן בעקראגען אין פראנקרייך און בעלגיען, און אין אנדערע קולטור־לענדער ,וואו ער איז בעערט געווארען מיט דער אויסצייכענונג ערוועהלט צו ווערען אלס מיטגליד פון זייערע נאציאנאלע קונסט־אקאדעמיעס און מיט פערשידענע אנדערע עהרען־אויסצייכענונגען, זיין אנערקענונג אין דייטשלאנד איז געקומען פערהעלטנישמעסיג אמשפעטסטען, ער האט זיך אבער קיינמאל נישט נאכגעיאגט נאך פאפולאריטעט.

ווי איבסען און ארנאלד בעקלין איז אויך ליבערמאן געווען בעגאבט מיט יענער אייזערנער געדולד ,וואס זאגט: „איך דארף זיך נישט איילען. איך קאן ווארטען אויף מיין גרויסען טאג. וואס מוז קומען“.

ביי דעם גאנצען קינסטלערישען קאנסערוואטיזם, האט ליבערמאן דאך רעוואלוציאנירט און אויסגעברייט די גרענעצען פון דער מאלערישער קונסט.

אין די ניינציגער יאהרען פונ'ם פאריגען יאהרהונדערט האט זיך ליבערמאן בעקאנט געמאכט מיט זיינע פארטרעטען. ליבערמאן האט ענטדעקט פאר די דייטשען דעם אימפרעסיאניזם. פאר וועלכען עס האבען זיי ביז ליבערמאנען געפעהלט דאס ריכטיגזעהענדיגע אויגען.

* * *

צוליב דעם, וואס די בייזע שאפונגען ליבערמאנס זענען געווען אין פולען געגענזאץ צו דער אקאדעמישער טראדיציע איז ער געווארען דער פיהרער פון דער אפשפאלטונג. דאס הייסט, פון דער מאדערנער קונסט אין דייטשלאנד, פון סאמע אנהויב פון צוואנציגסטען יאהרהונדערט האבען זיך גרופירט ארום ליבערמאנען די יונגסטע און די גייסטרייכסטע קינסטלערישע טאלאנטען.

די אפשפאלטונג איז געווארען אין ערשטען צעהנדליג פון 20־טען יאהרהונדערט א לעבעדיגער פראטעסט קעגען די טויטע אקאדעמישע פארמעס.

ווילהעלם, דער עקס־קייזער, האט אין זיין צייט געמאכט — אין זיינע רעדעס ביי פערשידענע געלעגענהייטען — אנגריפען אויף דער נייער קונסט. ליבערמאן האט פון זיין זייט געגעבען — ביי די יעהרליכע עפענונגען פון זיינע נאכפאלגערס אויסשטעלונגען — שארפע און גייסטרייכע ענטפערס אויף די אומגעלומפערטע קייזערליכע אטאקעס, נישט אנרופענדיג דעם קייזער'ס נאמען, אבער ציטירענדיג זיינע ווערטער.

יעדע רעדע ליבערמאנס איז געווען א בעזונדערע פאסירונג אין דער דייטשער קולטור־וועלט.

רעוואלווער־אטענטאט אויף ד"ר וואהרפעלד

דעם פריהערדיגען רעגירונג־פרעזידענט פון קעניגסבערג

די גערעטעטע מאטראסען

פון דער אונטערגעגאנגענער דייטשער שיף „ניאבע“

מען פייניגט שוידערליך די ארעסטירטע אין די תפיסות אין פלארידא

(בריף פון אמעריקא)

דאס האט פאסירט אין די פעראייניגטע שטאטען פון נארד־אמעריקא, דאס הייסט, אין די הויך־ציוויליזירטער דעמאקראטישער מדינה, און נישט ערגעץ אין ווילדען אפריקא, צווישען די ווילדע.

ארטור מיילעפערט, א צוויי־און־צוואנציג יאהריגער בחור פון ניו־דזשוירזי, האט פערבלאנדזשעט אין דעם שטעהנעם, בליהענדען שטאט פלארידא און האט זיך דארט פערזינדיגט. האט מען איהם אנגעקלאגט, גע'משפט און פער'משפט צו צעהן יאהר תפיסה.

דא איז נישט די פראגע, צי איז דער אורטייל געווען א גערעכטער אדער נישט. מסתמא האט דער ריכטער, וועלכער האט איהם געגעבען דעם פסק, געהאנדעלט לויט'ן געזעץ.

ווען דאס וואלט פאסירט מיט ארטור'ן ערגעץ אנדערש, וואלט ער, ווי א סך אנדערע ארעסטאנטען, אפגעדינט דעם טערמין און וואלט זיך ווייטער געלעבט אויף גאט'ס וועלטעל. אנדערש איז עס אבער אין פלארידע. דארט ווערט דער ארעסטאנט פערוואנדעלט אין א שקלאף, אין א מענשען אהן וועלכע נישט אין רעכטען, מען פערקויפט איהם, ווי מען פערקויפט א פערד, צו שווערער ארבייט און מען פערמאטערט איהם, דעם ארעסטאנט, צום טויט.

אין פלארידע איז נאך איינגעפיהרט, אז ארבייטסגעבער דינגען אפ א צאל ארעסטאנטען, ווי זאלען טון געוויסע ארבייטען. און מען ציהט ארויס דאס חיות פון די אומגליקליכע. יענע זוכען ארויסצוציהען וואס־מעהר ארבייט פון די ארבייטסלאזע; און כדי דאס צו דערגרייכען, שלאגט מען פון זיי ארויס דאס לעצטע ביסעלע זעלבסטשטענדיגקייט און זעלבסטווירדע.

עס האט שוין א סך מאל פאסירט אז די אמעריקאנער געזעלשאפטליכע מיינונג איז אויפגערודערט געווארען פון די שרעקליכע מעשים וואס ווערען אפגעטון אין די תפיסות, איך ווירדזשיניע און אין אנדערע ערטער בנוגע די ארעסטאנטען — שווארצע און ווייסע. און פלארידע שטעהט נישט אפ פון די אנדערע דרום־שטאטען, וואו שקלאפעריי און ברוטאליטעט איז נאך איינגעווארצעלט.

ארטור מיילעפערט האט זיך נישט געקענט אריינפאסען אזוי לייכט אין דעם לעבען, וועלכעס עס דארפען פיהרען די ארעסטאנטען פון דרום. ער האט נישט אריבערטראגען די בעליידיגונגען, די ברוטאליטעט, און ער האט פראטעסטירט, ער האט זיך געוועהרט געגען דעם. ער האט געוויסט, אפילו אלס ארעסטאנט האט ער געוויסע רעכט. ער האט סוף כל סוף בעצאלט מיט'ן לעבען פאר זיין רעכט, וואס ער האט געמאנט.

מען האט ארטורן פערמאטערט צום טויט.

די אונטערזוכונג, וואס איז פעראורזאכט געווארען צוליב'ן טויט פון ארטור מיילעפערט, האט א חוץ אלעם בעוויזען פאקטען, וואס דארפען אויפטרייסלען יעדען מענשען מיט א מענשליך הארץ.

עס צייגט זיך ארויס, אז די אדמיניסטראציעס פון די דארטיגע תפיסות האבען איינגעפיהרט אנ'אמת'ע אינקוויזיציע. עס זענען דא צימערען, וואו מען מאטערט די ארעסטירטע מיט די שרעקליכסטע יסורים. מ'האט איינגעקלאמערט די גלידער פון די, וואס האבען זיך פערזינדיגט, אין הילצערנע שרויפען; מען פלעגט זיי אויפהענגען מיט'ן קאפ אראפ און איבערלאזען א לאנגע צייט. עס זענען געווען שוויץ־קעסטלעך, וואו מ'פלעגט האלטען דעם ארעסטאנט, וואס האט זיך מיט עפעס פערזינדיגט, טעג גאנצע און נישט געבען קיין עסען. און אט די אלע מאטערנישען איז ארטור מיילעפערט דורכגעגאנגען די לעצטע צייטען. און ווען אפילו ער איז קראנק געווארען און האט זיך שוין מעהר נישט געקאנט האלטען אויף די פיס, אפילו דאן האט מען איהם נישט בעפרייט פון די ארבייטען. און ווען ער האט זיך אפגעזאגט, האט מען איהם געהאלטען אין איין זעצען אין דעם שוויץ־קעסטעל און מען האט איהם נישט אויפגעהערט מערדערליך צו שלאגען.

און די ארבייט, וואס עס איז אויסגעקומען ארטור'ן צוזאמען מיט אנדערע ארעסטאנטען צו טון, איז א שוידערליכע. זיי דארפען געהן א וועג פון 9 מייל, און עס קומט זיי אויס צו ארבייטען אונטער דער ברענענדיגער זו'ן, און ארבייטען מוז מען שווער. די אנגעשטעלטע ביקסען גיבען שוין אכטונג אויף דעם. אבער די קראנקהייט האט ארטורן געמאכט אומפעהיג צו דער ארבייט.

קיין דאקטאר רופט מען נישט, איבערהויפט נאכדעם ווי מען פייניגט דעם ארעסטאנט. עס ווערט איצט בעוויזען דורך עדות, אז ארטור איז נאך די מוראדיגע קלעפ געבליבען ליגען אהן מעדיצינישע הילף.

צום סוף האט מען נאך דעם קראנקען בחור אריינגעלעגט אין „פעסעל“.

דאס „פעסעל“ איז א טייוועלשע ערפינדונג עס איז א גרויס פאס, וואס איז צוטיילט אין פערשידענע חלקים און איז צוגעמאכט אזוי, אז דער ארעסטאנט קאן זיך נישט זעצען און קאן זיך איבערהויפט נישט ריהרען. דער קאפ פון דעם אומגליקליכען איז צוגעשמידט מיט אנ'אייזערנער קייט און עס קומט אויס, אז דער מענש הענגט אין דער לופטען.

ארטור האט טאקע נישט אויסגעהאלטען: ער איז אויסגעגאנגען אין דעם „פעסעל“. און גלייך ווי דאס איז בעקאנט געווארען, האט זיך אויפגעהויבען א סקאנדאל.

י. אבראמסאן

—=):o:(=—

הארטי אלייז האט געפאדערט דעם טויט־אורטייל

ווי ע ן, (ספ. טעל.)

מען גיט איבער פון בודאפעשט, אז דער טויט־אורטייל איבער די צוויי קאמוניסטען איז ארויסגעטראגען געווארען לויט'ן אויסדריקליכען פערלאנג פונ'ם בלוטיגען דיקטאטאר, פון הארטי'ן. די מיניסטארען זענען געווען געגען אורטייל.

באלד נאכ'ן אורטייל האט מען טעלעפאניש בעפוילען דער פרעסע, זי זאל גארנישט שרייבען וועגען דער אינטערווענץ פון דער פראנצויזישער רעגירונג. די בורזשואזיע צייטונגען האבען געפאלגט, בלויז די סאציאליסטישע „נעפשאווא“ האט נישט געפאלגט און אפגעדרוקט ידיעות וועגען דער אינטערווענץ. מען האט די צייטונג באלד קאנפיסקירט.

ווי ע ן, (ספ. טעל.)

איבער'ן פארטיי־הויז פון דער עסטרייכישער ס.ד. הענגען שווארצע פעהנער צום צייכען פון סאלידאריטעט מיט די קרבנות פון אונגארישען הארטי־טעראר.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און וועגערישע קראנקהייטען, מענער־שוועכע. אלע ארט אנאליזען. עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען.

צוריקגעקעהרט.

נעמט אן פון 8—2 און פון 5—9 אווענד.

בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען.

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

ווי אזוי באציהען זיך די שטייער-ארגאנען צו דער פערביליגערונג פון דירה-געלד?

פערהאן אין אונזער שטאדט פיל ווירטסלייט, וועלכע ווייזען ארויס א געוויסע פערשטענדניש פאר זייערע פעראָרימטע און געקוועלטע לאקאטארען און נישט ווארטענדיג אויף ספעציעלע צוואנגס-דעקרעטען, לאזען זיי גוטווילליג אליין אראפ אדער זענען גרייט אראפצולאזען א קלענערען אדער גרעסערען טייל פון בעטרעפענדען דירה-געלד.

די דאזיגע בירגערליכע האנדלונג פון די דערמאנטע ווירטסלייט שטויסט זיך אבער אן אויף א רייה מניעות מצד די שטייער-אָרגאנען.

און ווירקליך — אויב א הויז ווירט פערביליגט אויף א בעשטימטען פראצענט דאס דירה-געלד, קען ער דאך פערלאנגען, אז די סומע הכנסה-שטייער פון אומבעוועגליכען פערמעגען זאל איהם אויך אנטשפרעכענד ביליגער ווערען; דאס גלייכע וויל אויך דער לאקאטאר, אז אין אזא פאל זאל מען אויך איהם פערקלענערען אין דער זעלבער מאס דעם לאקאל-שטייער.

די שטייער-מאכט אנטזאגט זיך אבער די דאזיגע אויף א פריוואטען אופן פארגעקומענע ענדערונגען צו אנערקענען און רעכענט זיך מיט אזעלכע פערביליגערונגען גאר אין דעם פאל, אויב זיי זענען פעסטגעשטעלט געוואָרען דורכ'ן אורזשאנד ראזיעמטשי.

איז אבער די מעשה, וואס אזא עקציע דורכצופיהרען דורכ'ן אורזשאנד ראזיעמטשי איז גאר נישט איינס פון די לייכטע זאכען. קודם כל איז עס פערבונדען מיט געלד-קאסטען און צייט-פערלוסטען און צווייטענס ווילען דערויף די ווירטסלייט נישט איינגיין און ווילען זיי נישט דערפאר, ווייל זיי בעטראכטען די ערטיילטע פערביליגערונג פאר א צייטווייליגע, אין משך פון קריזיס דויערנדע ערשיינונג און ווייל זיי בעשטימען די דאזיגע הנחה בלויז פאר די איצטיגע לאקאטארען.

קוים וועט די רעדוקציע פון דירה-געלד דורכגעפיהרט ווערען לויט א דעציזיע פון אורזשאנד ראזיעמטשי ווערט שוין דערמיט געשאפען א רעכטליכע פרעצעדענס אויף שטענדיג און פאר אלע שטעטערדיגע לאקאטארען פון דער זעלבער דירה.

מיר האלטען נישט אונטער די געבראכטע טענות. מיר שטעלען נאר פעסט, אז די ביוראקראטישע פאדערונג פון די שטייער-ארגאנען בעשווערט געוויסע ווירטס-לייט צו פערקלענערען דאס דירה-געלד זייערע לאקאטארען.

און נאך א זאך שטעלען מיר פעסט, אז עס זענען פארהאן געוויסע ווירטס-לייט, וועלכע האָבען דאך, נישט געקוקט אויף קיין שום אומשטאנד, ארופגעלאזט זייערע לאקאטארען א בעשטימטען טייל פון בעטרעפענדען דירה-געלד.

האט זיך דעריבער איינגעשטעלט אזא לאגע, אז די דערמאנטע לאקאטארען צאהלען אלזא דירה געלד לויט דער נייער פערביליגטער סטאווקע, דאגעגען לאקאל-שטייער מאהנט מען ביי זיי לויט דער אלטער טייערער סטאווקע.

די דאזיגע אומנארמאלע סיטואציע קען נישט לענגער פערבלייבען און מוז ווי אמגיכסטען אפגעשאפט ווערען.

וועגען דעם דארפען זיך זארגען קודם-כל די עקזיסטירענדע לאקאטארען-ארגאניזאציעס

י. אינפעלד

פארמען פון שטראף-סאנקציעס לויט'ן נייעם שטראף-קאדעקס

יעדע שטראף-רעכטליכע קאנסטרוקציע זעהט פאר צוויי רעפרעסיעס, פיזישע און מאראלישע, די פיזישע ווערען אנגערופען גרונט-שטראף און די מאראלישע צוגאב-שטראף.

אויך דער נייער פוילישער שטראף-קאדעקס אנטהאלט די אויסגערעכענטע קאטעגאריעס שטראף סאנקציעס.

לויט זיין בעשטאנד, נעמט די ערשטע גרופע ארום פאלגענדע רעפרעסיעס: 1) טויט-שטראף, 2) תפיסה, 3) ארעסט, 4) געלד-שטראף, און די צווייטע גרופע: 1) פערלוסט פון עפענטליכע רעכט, 2) פערלוסט פון בירגערליכע האנאר-רעכט, 3) פערלוסט פון רעכט אויסצופיהרען די פראפעסיע, 4) קאנפיסקאציע פון חפצים און מכשירים, 5) פערלוסט פון עלטערן אדער אפיעקון-רעכט און 6) פובליקאציע פון אורטייל אין דער פרעסע.

די צוגאב-שטראפען טראגען נישט קיין זעלבסטשטענדיגען כאראקטער, נאר ווערען אנגעוואנדען אלס פועל יוצא פון געוויסע גרונט-שטראפען.

איצט וועלען מיר זיך בקיצור אפשטעלען אויף יעדער פון די אויסגערעכענטע רעפרעסיעס, קודם כל וועגען די גרונט-שטראפען.

תפיסה. תפיסה ווערט אויסגעמאסטען אויף א טערמין פון מינדעסטענס זעקס חדשים. א פער'משפט'ער אויף תפיסה איז מחויב אויסצופיהרען געוויסע ארבייטען לויט'ן איינזעהן פון דער טורמע-אדמיניסטראציע. די ארבייט קען פארקומען נישט בלויז אין דער תפיסה, נאר אויך אויסערהאלב איהרע מויערן.

ארעסט. אנ'ארעסט-אורטייל קען ארויסגעטראגען ווערען אויף א טערמין פון 7 טעג ביז לענגסטענס 5 יאהר. אויך אין ארעסט איז א פער'משפט'ער פערפליכטעט צו פערנעמען זיך מיט ארבייט אבער שוין לויט זיין אייגענעם אויסוואהל. כדאי בעזונדער נאכאמאל אונטערצושטרייכען דעם אומשטאנד, אז אנ'אורטייל אויף אומבעדינגטען ארעסט קען נישט אויסגעמאסטען ווערען אויף א קירצערען טערמין, ווי 7 טעג.

געלד-שטראף. געלד-שטראף ווערט אויסגעמאסטען אין דער הויך פון 5 ביז 200 טויזענד זלאטעס. קוים האנדעלט זיך וועגען א פערברעכען צוליב מאטעריעלער אייגענוציגקייט, קען צוזאמען מיט א פרייהייטליכע רעפרעסיע אויך ארויפגעלייגט ווערען אויפ'ן פער'משפט'ען א געלד-שטראף

וואס שייך די צוגאב-שטראפען פעראורזאכען זיי:

דער פערלוסט פון עפענטליכע רעכט. דאס פערלירען אקטיווע און פאסיווע וואהל-רעכט צו די געזעצגעבערישע, קאמונאלע און אנדערע עפענטליכע זעלבסטפערוואלטונגס-אינסטיטוציעס ווי אויך די עפענטליכע אמטען און שטעלונגען.

דער פערלוסט פון בירגערליכע האנאר-רעכט. דאס פערלירען די עהרען-טיטולען, אָרדערס און אויסצייכנונגען אדער די רעכט אויף די דאזיגע כיבודים.

די ביידע סאנקציעס ווערען אנגעוואנדען נאר לגבי אזעלכע פערזאנען, וועלכע ווערען פער'משפט אויף תפיסה פאר שווערע אנטי-מלוכהשע פערברעכענס און קענען אויך אנגעוואנדען ווערען לויט'ן איינזעהן פון געריכט לגבי די יעניגע פערזאנען, וועלכע ווערען פער'משפט אויף תפיסה פאר פערברעכענס, וועלכע זענען בעגאנגען געוואָרען צוליב פערדינסט אדער אנדערע נידערטרעכטיגע צוועקען.

דער פערלוסט פון די רעכט צו פערנעמען זיך מיט דער פראפעסיע ווערט אנגעוואנדען נאר לגבי אזעלכע פערזאנען, וועלכע זענען פערמשפט געוואָרען אויף תפיסה פאר א פערברעכען, בעת וועלכען זיי האבען מיסגעברויכט מיט דער פראפעסיע, אדער ס'האט זיך ארויסגעוויזען זייער אומפעהיגקייט זיך צו פערנעמען מיט דער פראפעסיע.

דאס געריכט איז בערופען אנצווענדען די דאזיגע סאנקציע לויט זיין איינזעהן, אויך לגבי אלע אנדערע פערמשפטע, אויף וויפיל ס'האנדעלט זיך וועגען מיסברויכען מיט דער פראפעסיע עווענטועל אומפעהיגקייט זיך מיט איהר צו בעשעפטיגען.

דער פערלוסט פון עלטערען אדער אפיעקון-רעכט קאָן אויסגעמאסטען ווערען אין פאל, ווען מ'ווערט פערמשפט פאר א פערברעכען, בעגאנגען געגען א מינדעריעהריגען אדער בשותפ'ת מיט א מינדעריעהריגען יונגער, ווי 17 יאהר.

קאנפיסקאציע פון חפצים, וועלכע שטאמען דירעקט אדער מיטעלבאר פון א פערברעכען און פון מכשירים, וועלכע זענען בענוצט אדער בעשטימט געוואָרען איהם אויסצופיהרען.

פובליקאציע פון אורטייל אין דער פרעסע ווערט פעראָרדענט דורכ'ן געריכט אויפ'ן חשבון פון פערמשפטען, אויב ס'האנדעלט זיך וועגען א פערברעך, וואס איז בעגאנגען געוואָרען אין דרוק.

צום סוף דארף צוגעגעבען ווערען, אז א פערלוסט פון רעכט ווערט אויסגעמאסטען אויף א טערמין פון 2 ביז 10 יאהר און אז די דאזיגע סאנקציע הויבט אן צו פערפליכטען פון מאמענט, ווען דער אורטייל איז געוואָרען געזעצקרעפטיג.

י. אין:

אויף וואס א שטיפמוטער איז אלץ פעהיג

בכדי איינצוהאלטען אין שטוב דעם איינציגען פרנסה-געבער פון דער משפחה, טראכט א שטיפמוטער אויס אויף איהר שטיפזוהן פערשידענע בלבולים און פעריאגט איהם אזוי ארום אלע שידוכים

זעלטענער פראצעס אין היגען שטעטישען געריכט

יודעל-געצלען פון פאלודניאווא גאס האט זיך עפעס נישט געשיקעוועט קיין שידוך.

וויפיל מאהל ס'האט שוין געהאלטען גאר נאהענט ביים טעלער ברעכען—האט זיך תמיד אין דער לעצטער מינוט פון שידוך אויסגעלאזט א בוידעם.

יודעל געצעל האט נישט געקענט דערגעהן, צוליב וואס פאר א סיבה קיין שום שידוך קלעבט זיך איהם נישט און די כלות מיט די מהותנים אנטלויפען פון איהם, ווי פון א מגפה.

איז ער דאך א גאנץ אנטוויקעלטער און סימפאטישער יונגערמאן, שטאמט פון א גאר שעהנער באלעבאטישער משפחה, פערדינט גענוג און פון זיינע פערדינסטען איז ער מפרנס בכבוד א חוץ זיך, זיין קראנקען פאטער מיט זיינע צוויי קינדער און די שטיף-מוטער מיט איהרע 5 קינדער און עס איז איהם נאך געלונגען אפילו אנצושפארען אפילו א שיינע פאר הונדערט דאלאר.

אבער פערפאלען, אז ס'גייט נישט העלפען נישט קיין חכמות. ענדליך האט זיך יודעל-געצלען לעצטענס געמאכט א שידוך. אמת, נישט אזא צאצקעדיגער אבער אזוי ווי די שטענדיגע ארומשלעפענישען מיט די שדכנים און די כסדר'דיגע שוידישען מיט כלות און מחותנים זענען איהם שוין געקראכען איבער'ן האלז. האט ער לענגער נישט געוואלט שפעקולירען און באין ברירה צוגעפאטשט.

הגם די נישט איבעריג געראטענע כלה מיט איהרע גאר נישט מורינו'דיגע עלטערן האט נאך זאגאר א שפאר ביסעל געדרייט מיט דער נאז, דאך האט זי יודעל געצלען געטאן א „טובה" און בעוויליגט זיך מיט איהם משדך צו זיין.

אין קירצען איז פארגעקומען א תנאים-באל און, ווי ס'פיהרט זיך, זענען אויך אין נאהענטסטען שבת איינגעאָרדענט געוואָרען פאפראווינעס פאר יונגווארג.

בעת די פערזאמעלטע געסט זענען געזעסען אין סאמע ברען פון טאנצען און פערוויילען זיך, בעמערקט יודעל געצעל ווי ס'קומט אריין אנ'אויסגעפוצטע פרייליי', בעגריסט זיך הארציג מיט דער כלה, מעשה קאלעזשאנקע, און ווילענדיג א פנים אויך צוגיין צו איהם, גיט זי זיך פלוצלונג א קעהר צוריק, לויפט שנעל צו צו דער כלה, רוימט איהר איין עפעס אין אויער, אויף איהר פנים בעווייזען זיך אלערליי חלשות-קאלירען און זי פאלט אויגענבליק אוועק.

אין זאל הויבט זיך באלד אויף אנ'אומבעשרייבליכער הארמידער און ס'גערויערט זעהר לאנג ביז ס'געלונגט די כלה צו דערמינטערן.

ערשט ווען דער עולם האט זיך שוין געהאט אביסעל בערוהיגט, איז דער סוד געוואָרען אביסעל אויפגעקלערט:

ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער זעלבער קאלעזשאנקע האט מען מיט א צייט צוריק געשדכנ'ט יודעל געצלען. דאס פארל איז זיך געפאלען און די מחותנים זענען אויך שוין געהאט צווישען זיך אדורכגעקומען.

פלוצלונג בעקומט די כלה א בריף, אין וועלכען אנ'אומבעקאנטער פריינד טיילט איהר מיט, אז דער חתן איז אנ'אומהיילבארער סיפיליטיקער און זי זאל זיך נישט וואגען מיט איהם צו הייראטען, ווייל זי וועט זיך אומגליקליך מאכען.

צוליב דער דאזיגער ידיעה איז טאקע דער שידוך דאמאלט צופאלען.

איצט קומענדיג אויף די פאפראווינעס און דערזעהענדיג, אז דער חתן פון איהר געטרייער קאלעזשאנקע איז דער זעלבער דורך איהר אוועקגעווארפענער פערשוין, האט זי תיכף וועגען איהר ענטדעקונג דערצעהלט דער כלה.

יודעל געצעל האט געגעבן דער קאלעזשאנקע פערפיהרט א פראצעס פאר רכילות.

אויף דער געריכטס-פערהאנדלונג, וואס איז אנומעלט פארגעקומען אין היגען שטעדטישען געריכט האט ער פארגעשטעלט א צייגניש פון א דאקטאר און א רעזולטאט פון אנ'אנאליזע, אז ער איז פאלקאם וועגעריש געזונד און איז קיינמאל נאך נישט קראנק געווען.

די בעשולדיגטע ווייטער האט פארגעשטעלט דעם דערהאלטענעם בריף. ווען יודעל געצעל האט גענומען דעם בריף אין דער האנד אריין, איז איהם פינסטער געוואָרען פאר די אויגען: ער האט גלייך אין איהם דערקענט זיין שטיף-מוטער'ס האנדשריפט. ער איז געוואָרען פון דעם געשעהעניש שטארק צומישט. דער ריכטער האט בעמערקט זיין פערלעגענהייט און איהם פארגעלייגט דערוויל אפצולייגען דעם פראצעס אויף אנ'אומבעשטימטען טערמין.

דורך דער צייט האט ער זיך דערוואוסט, אז אלע פריהער איהם גערעדטע שידוכים זענען טאקע זיך צופאלען צוליב אזעלכע רכילות-בריף און אז די אלע בריף זענען געשריבען געוואָרען דורך דער שטיף-מוטער.

אז יודעל געצעל איז צוגעשטאנען צו זיין שטיף-מוטער מיט טענות, הלמאי זי האט איהם אזוי שרעקליך בעשמוצט, האט זי מיט גרויס געוויין זיך פערענטפערט, אז זי האט אזוי געהאנדעלט, ווייל זי האט גערעכענט, אז קוים וועט ער חתונה האבען און ארויס פון דער היים וועט ער שוין נישט אויסהאלטען די פאמיליע און זיי וועט אויסקומען אויסצוגיין פון הונגער.

יודעל געצעל האט פערשטאנען די כוונות פון זיין שטיף-מוטער, ער האט איהר פערזיכערט, אז אזוי לאנג ווי ער וועט לעבען און וועט נאר זיין ביכולת, וועט ער פונקט ווי פריהער זארגען פאר דער משפחה.

זי האט איהם נאכאמאל איבערגעבעטען פאר דעם פערשאפען עגמת נפש און יודעל געצעל האט זיך גלייך געוואנדען צום געריכט מיט אנ'ענטשפרעכענדע בקשה, אז מען זאל זיין פראצעס אנולירען.

ארגוס

געדענקט, יודען!

אז איהר דארפט פרידער נישט אונטערנעהמען קיין שום שריט אין אייער רעכטליכען ענין, כל זמן איהר האט זיך נישט פערשטענדיגט מיט'ן

רעכטס-פובליציסט

י. אינפעלד, לאדז

פיעטריקאווער 31.

אויפנאהם-שעה'ן טעגליך פון 4 ביז 8 אווענד.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער רעבעל

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג ב 4 אב תרצ"ב

אויגוסט
זון-אויפגאנג 3.52
זון-אונטערגאנג 7.32

פון האנדעלס-געריכט

צי מוז א קוראטאר פון אופאדלאשטש-מאסע דורכאויס זיין א אדוואקאט?

טשעקאווער פראצעס וועט בעטראכטען דאס אפעלאציע-געריכט אין ווארשא

אויף דער נעכטיגער זיצונג, האט דאס האנדעלס-געריכט פערעפענטליכט אנ'אופאדלאשטש לעאן ביעלענסקי, פערקויף פון בוי-מאטעריאל (11 ליסטאפאד 11).

* * *

א [illegible] אופאדלאשטש איז פערעפענטליכט געווארען דער פירמע „ברידער לעוו" אין בזשעזשין.

* * *

אין שייכות דערמיט, וואס דער ביז-איצטיגער סינדיק פון דער געפאלענער פירמע „א. ג. בארסט" אין זגערזש איז בעפרייט געווארען פון זיין אמט, איז אויף זיין ארט צייטווייליג נאמינירט געווארען אדוו. פעליקס. וועגען דעם צנין וועט צוזאמענגערופען א פערזאמלונג פון די קרעדיטארן.

* * *

אלס קוראטאר פון דער אופאדלאשטש-מאסע פון דער פירמע ק. רודניצקי און שותף" האט דאס געריכט נאמינירט א פריוואטע פערזאן.

אדוו. מאשקאווסקי האט דעריבער אפגעגעבען אנ'אנקלאגע צום אפעלאציע-געריכט אין ווארשא, אין וועלכע ס'ווערט אנגעוויזען, אז אלס קוראטאר דארף נאמינירט ווערען אנ'אדוואקאט.

דער טשיקאווער פראצעס, וועט בעטראכט ווערען אויף איינער פון די נאהענטסטע זיצונגען פון אפעלאציע-געריכט אין ווארשא.

פעראָרדנונג וועגען יאטקעס, וואורשט- און פלייש-קאנסערוען-פאבריקען

אין דזש. אוסטאוו נר. 64 איז פערעפענטליכט א פעראָרדנונג פון אינערן-מיניסטער, וועלכע רעגולירט די סאניטאר - היגיענישע פערהעלטנישען אין יאטקעס, וואורשט- און קאנסערווען-פאבריקען.

לויט דער דערמאנטער פעראָרדנונג וועט מען נישט טארען פערקויפען קיין אומריין, פערראָרבען, אדער געפארבט פלייש; מ'וועט אויך נישט טארען האלטען אין די יאטקעס קיין געמאלען פלייש, סיידען דאס מאהלען וועט פארקומען לויט'ן פערלאנג און אין אנוועזענהייט פון קונה.

פלייש וועט מען מעגען איבערפיהרען נאר אין געדעקטע פורגאנעס אדער האנד-וועגעלעך, וועלכע האבען ווענד פון הארט האלץ, גלאט געהיבעלטע און געפאקאסטעוועטע.

צוזאמען מיט'ן פלייש טארען נישט געפיהרט ווערען קיין אנדערע זאכען און בכלל טארען נישט די פורגאנעס און וועגעלעך בענוצט ווערען איבער צופיהרען אנדערע זאכען.

די בעשעפטיגטע ביים איבערפיהרען פלייש מוזען טראגען לעדערנע אדער גומענע קורטקעס און היטלעך.

ווייטער בעשטימט די פעראָרדנונג, וועלכע מאטעריאלען און אין וואס פאר א מאס קענען בענוצט ווערען ביים אויסארבייטען וואורשט און פלייש-קאנסערווען און ווי אזוי די פלייש-קאנסערווען דארפען פערפאקט ווערען.

דער בעשעפטיגטער פערסאנאל און די וואורשט פאבריקען מוז האבען ריינע הענד, קורץ אפגעשויטענע נעגעל, טראגען ווייסע, ריינע שערצען מיט קורצע ארבעל. ביים פערקויף דאגעגען מוז מען טראגען אזעלכע שערצען מיט לאנגע ארבעל.

קיין יאטקע אדער וואורשט-פאבריק קען זיך נישט געפונען אין קיין סוטערינע אדער נעהנטער ווי צעהן מעטער פון א נישט-קאנאליזירטען קלאזעט, מיסטקאסטענס, שטעלער.

ביי פלייש-האליעס מוז זיך געפונען א קיהל-קעלער. ביי יעדער יאטקע — א קיהל-קאסטען אדער קיהל-קעלער.

דער פערקויף מוז פארקומען אין א ליכטיגען טרוקענעם און ווענטילירטען לאקאל. די פאדלאגע מוז זיין צעמענטירט אדער בעטאנירט. די ווענט מוזען ווערען געמאלט מיט ווייסער אייל-פארב. דער סופיט קען זיין געקאלכט.

די האקעס, אויף וועלכע דאס פלייש הענגט, מוזען זיין מעטאלענע, גלעזערנע אדער פארצעלאנירטע, יעדענפאלס אפגערוקטע אזוי, אז דאס אראפגעהאנגענע פלייש זאל צו דער וואנט נישט צוגיין.

די טישען דארפען געדעקט זיין פון מארמאר, גלאז אדער הארטע ברעטער, גלאטיגע אהן שפארעס. די יאטקע-קלעצער מוזען אויך זיין גלאטיג, נישט האבען קיין שפארעס אדער שפאלטען.

אין יעדער יאטקע מוז זיך געפונען א האנדיפאס מיט לויפענדיג וואסער, א שפיי-קעסטעל און א שענקעל פאר דער גארדעראבע פון פערסאנאל.

געפאקט מוז פלייש ווערען אין ריין פאפיר. אין קיין יאטקע טאר מען נישט האנדלען גלייכצייטיג מיט וואורשט אדער אנדערע לעבענס-מיטלען. דאס פלייש טאר נישט ווערען ארויסגעהאנגען אדער אויפגעהאנגען אויף דער טיהר פון דער יאטקע.

דאס פלייש טאר נישט ווערען געהאלטען אין דער וואוינונג. דירעקט אויף אייז און אין דער פלייש-יאטקע טארען נישט ווערען געהאלטען קיין נישט אפגעציפטע עופות.

די ווייטערדיגע בעשטימונגען זענען נוגע דער איינריכטונג און לאקאלען פון די וואורשט-פאבריקען.

די פעראָרדנונג איז געוואָרען געזעצקרעפטיג דעם 27 יולי 1932.

א באנדע קעשענע-גנבים אונטער'ן שליסעל

זייער ספעציאליטעט זענען געווען טראמוואי-געסט

(2) מיט עטליכע טעג צוריק האט מרדכי קויפמאן פון פיעטריקאווער 69, שטעהענדיג אויפ'ן באלוטער פלאץ געפיהלט ווי עמיצער קריכט איהם מיט דער האנד אין טאש אריין. איידער קויפמאן האט זיך בעוויזען ארומצוקוקען האט ער שוין נישט געהאט דעם פארטפעל. קויפמאן האט געמאכט א טומעל און ס'זענען פערהאלטען געווארען 2 פרויען, וועלכע האבען אויסגעפיהרט דאס שטיקעל ארבייט, דאס איז געווען רחל גרינבוים (קילינסקי 15) אין פערל מאשקאוויטש (פייפערגאס 18), ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, האבען זיי ביידע געארבייט אונטער דער אנפיהרונג פון משה גרינבוים.

אלע 3 זענען ארעסטירט געווארען, בעת דער רעוויזיע אין זייערע וואוינונגען האט מען געפונען 2 פינף-הונדערטערס, וואס שטאמען אויך פון גנבות. דערווייל זענען דיזעלבע גנב'טעס דערקענט געווארען דורך ברוך שווארצבערג, וועלכער איז אויך בעארבייט געווארען אין טראמוואי.

א כלה איז חופה-טאג קאן זיך פערזינדיגען אבער א מאמע מעג...

א מעשה מיט 200 זל. מיט א פאלשע שבועה, און ענדיגט זיך מיט 1½ יאהר תפיסה

(א) דעם 1-טען אפריל 1929 איז ביי די דלושניעווסקי'ס (בארישא 10) געפראוועט געווארען די חתונה פון זייער טאכטער פראנטשישקא. נאכ'ן אפשפילען האט די כלה געפינען א פארטפעל מיט 200 זל.

די מוטער דערהערענדיג פון דער מעשה, און אז דאס געלד געהער צו איהר שוועסטער זשעלינסקא. האט די מוטער דאן געווארענט די טאכטער, אז זי קען זיך אין חופה-טאג פערזינדיגען. די כלה האט אויס מורא, דאס געלד אפגעגעבען דער מוטער. די לעצטע האט אבער דאס געלד אראפגעלאזט אין דער קעשענע.

נאך דריטהאלבען יאהר, איז צווישען דער מוטער מיט דער טאכטער אויסגעבראכען א מחלוקה. די טאכטער האט דאן דערצעהלט איהר מוהמע די גאנצע מעשה. די לעצטע האט דאן געפאדערט פון דער שוועסטער צוריק דאס געלד. יענע האט אבער געטענה'ט, אז זי ווייסט נישט פון וואס צו זאגען. זשעלינסקא האט דערום ביידע: די שוועסטער מיט דער טאכטער פערקלאגט אין געריכט. דאס געריכט האט דאן גע'פסק'נט, אז ביידע דארפען בעצאהלען צו 100 זל.

אויף דער אפעלאציע, וואס די מוטער האט אפגעגעבען, איז זי בעפרייט געווארען. ד. ה. אז די טאכטער דארף בעצאהלען די גאנצע 200 זל.

האט ווידער די טאכטער אפעלירט. דאס געריכט האט דאן אויף דער מוטער ארויפגעלעגט א שבועה, וואס זי האט אויך געטון.

די טאכטער האט דאן פערקלאגט די מוטער, אז זי האט פאלש געשוואוירען. א גאנצע רייה עדות, מיט איהר אייגענעם מאן בתוכם, האבען די אנקלאגע בעשטעטיגט.

נעכטען איז די „טייערע מאמע" פאר אפגעבען א פאלשע שבועה, און פאר אריינפיהרען דאס געריכט אין א טעות, פערמשפט געוואָרען אויף אנדערטהאלבען יאהר תפיסה. זי איז באלד פון געריכטס-זאל אפגעפיהרט געווארען אין תפיסה.

נישט קיין מעקלעריז, נאר א גאנץ פשוטע גנבטע

זי איז פערמשפט געווארען אויף אנדערטהאלבען יאהר תפיסה

דעם 6 יולי ה. י. איז צו מאריא זאיאנץ, א שניידערין, געקומען העלענא פאדלעשנא, כדי זיך אויפצונעהמען א קליידעל, גלייכצייטיג האט זאיאנץ ערקלעהרט, אז זי זוכט ארבייט פאר איהר'ס א 14-יעהריגער טאכטער. די קליענטקע פאדלעשנא האט ערקלעהרט, אז זי קען דעם מיידעל שאפען ארב"ט אין א פאפיר-פאבריק, זי וויל אבער בעצאהלט מעקעל-געלד. אזוי ווי די זאיאנץ האט נישט געהאט קיין געלד, האט זי דער מעקלערין געגעבען סחורה פאר 150 זלאטיס. די מעקלערין האט צוגענומען די סחורה און האט נאך צוגעלקחנט פערשידענע זאכען אין שטוב און קיין ארבייט דעם מיידעל פערשטעהט זיך נישט געגעבען. די גנבטע איז אויף צומארגענס ארעסטירט געווארען און ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז זי איז שוין עטליכע מאל געמשפט געווארען פאר עהנליכע פערברעכענס. נעכטען איז זי ווידער געשטאנען פאר'ן קרייז-געריכט און פערמשפט געווארען אויף אנדערטהאלבען יאהר טורמע.

Dr. Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען

11-טער ליסטאפאד 9

(קאנסטאנטינער), טעלעפאן 127-81

שפרעכשטונדען פון 10—12 און 5—7, נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—12.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) קאצפערק עוויטש (זגערזשער 54), שיטקעוויטש (קאפערניקא 26), זינדעלעוויטש (פיעטריקאוו 25), סאקאלעוויטש (פשעיאזד 19), ליפיעץ (פיעטריקאווער 193), ריכטער (11 ליסטאפאד 86.

קאנפיסקירט

(2) נעכטען איז קאנפיסקירט געווארען די דייטשע „לאדזער פאלקסצייטונג" צוליב אנ'ארטיקעל וועגען דער פוילישער פאהן, וואס מען האט אראפגענומען פון בנין פון דייטשען קאנסולאט אין ווארשא.

אויטא-ארגיעס

(2) אויף זאוואדזקא גאס איז ארונטערגעפאלען אונטער אנ'אויטא דער 30-יעהריגער יאקוב ניידארף, זאוואדזקא 27. פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט הילף.

מילך מיט וואסער

(2) קאנטראלירענדיג די לעבענס-מיטעל-פראדוקטען, וואס ווערען פערקויפט אויף די מערקער, האבען די מיטגלידער פון מלוכה'שען אנשטאלט צו קאנטראלירען פראדוקטען, פעסטגעשטעלט, אז ס'רוב מילך איז געמישט מיט וואסער.

קויפט ביי אונזערע אנאנסען-געבער

שטרייק אין שלעסערס פאבריק דויערט ווייטער

(2) דער שטרייק אין שלעסערס פאבריק, אין אזארקאוו, דויערט ווייטער, צוליב דעם, וואס די פירמע זאגט בלוין צו אויסצוצאהלען רעגולער די לוינען און זאגט זיך אפ צו אינטערווענירען ביי דער פאליציי, וועגען בעפרייען די ארבייטער און דעלעגאטען, וועלכע זענען ארעסטירט געווארען אויף א פערזאמלונג.

א גנבה

(2) פון שמחה קוראצלאווסקי'ס סחורה-לאגער האט מען ארויסגע'גנב'עט סחורה פאר א גרעסערע סומע געלד.

אויפן זעלבען הויף האט מען אויך בעגנבעט די פירמע משה וואלף פלעסנער.

פערשידענעס

(א) נאכן אורלויב האט נעכטען איבערגענומען זיין אמט דער דירעקטאר פון דער אינדוסטריע און האנדעלס-קאמער אינזש. בייער.

(א) דער נאטשעלניק פון דער צווייטער פינאנץ-קאמער יוזעף שידארסקי האט נעכטען צוריק איבערגענומען זיין אמט.

(א) דער ריכטער פון שטאטישען געריכט קושעריצקי, איז צוריקגעקומען פון אורלויב.

(—) לאווניק סמאליק האט נעכטען צוריק איבערגענומען זיין אמט.

שטאט-טעאטער, ציגעל-גאס 27

יודיש-דראמאטיש טעאטער אין פוילן

XVII-יאר ווילנער טרופע

דיר. מ. מזאה.

היינט דאנערשט. 4 אויגוסט, 9.15 אוו.

פרנסה

מוזיקאלישע קאמעדיע און 3 אקטען פון ה. גאטעספעלד.

רעזשי: ד"ר מ. וויכערט, מוזיק: העניך קאן, דעקאראציע: וו. וויינטרויב, טענץ: ל. ראטבוים.

אין 3-טן אקט גרויסער רעווי-פראגראם.

שבת, דעם 6-טן ד. ח. 4 נאכמ. „אוצר"

בילעטן צו בעקומען אין בעטעגל-קאסע פון שטאט-טעאטער מאניושקי 1.

שוידערליכע ליידען פון א יודישער פרוי

זי דערצעהלט אין ראבינאט איהר ריהרענדע ליידענס-געשיכטע

און פערלאנגט א גט פון איהר מאן דעם אויסוואורף

אומעטום זענען פעריען, אורלויבען, נאר אין ראבינאט-שטיבעל איז שטענדיג טומעלדיג. דארט הערען נישט אויף צו קומען מענשען מיט זייערע אומגליקען און צרות. דארט גיסען זיי אויס זייערע ביטערע הערצער, אפשר וועט זיי לייכטער ווערען און ווער ווייסט — אפשר וועט מען זיי צפיס העלפען.

נעכטען איז אין ראבינאט געקומען א פרוי מיט 2 קינדער, איינס קלענער ווי דאס אנדערע. שוין באלד ביים אנקוקען די פרוי, ביים אופן פון אויפפיהרען זיך, פון רעדען, האט מען געקענט בעמערקען, אז איהר אפשטאמונג איז א יחוסדיגע, אז נישט שטענדיג האט זי מיט איהרע קינדער געליטען הונגער.

די פרוי האט זיך נישט געשטופט, נישט געשטויסען, נאר רוהיג און געדולדיג אפגעווארט איהר רייה, זוכענדיג מיט איהר פערוויינטע אויגען הילף און שוץ. צום סוף האט זי זיך דאך אריינבא-קומען אין ראבינאט-קאנצעלאריע. באלד ווי זי האט ארויסגעזאגט איהר נאמען און פאמיליען-נאמען, האט דאס צוגעצויגען די אויפמערקזאמקייט פון אלע אנוועזענדע און מ'האט זי מיט דער גרעסטער נייגיריגקייט אויסגעהערט.

דאס איז די פרוי וו., טאכטער פון איינעם פון די גרעסטע געוועזענע גבירים אין לאדז, אויפ-געהאדעוועט געווארען ממש אין פויגעלמילך, פון שענסטען און בעסטען. ווען זי איז אלט געווארען 18 יאהר, האבען איהרע חסידישע עלטערן אנגע-הויבען צו טראכטען וועגען א שידוך פאר איהר. מ'האט זיך גצהאט וואס איינצורעדען. נדן האט מען געוואלט געבען גאנץ געגוג, האט מען געזוכט דאס סאמע בעסטע; יחוס, רייכטום, געבילדעט, שעהן און איבערהויפט אלץ וואס מען קאן זיך נאר ווינשען. און ס'האט נישט לאנג געדויערט און באשא'ס (אזוי הייסט זי) עלטערן האבען א שידוך פאר איהר געפינען. איהר אליין איז דער יונגער-מאן אויך געפעלען געווארען און ס'האט נישט לאנג געדויערט און מ'האט געפראוועט א חתונה פיר המלך. דאס יונגע פארפאלק האט זיך געדונגען א וואוינונג, הערליך איינגעארדענט און צום גליק האט גארנישט מעהר געפעהלט.

— ווען איז דאס געזאגט געווארען—האט די פרוי אנגעהויבען שטארק צו וויינען — ווען מיין מאן וואלט זיך געוועזען לייטיש אויפגעפיהרט. ליידער איז ער אבער געוועזען א שרעקליכער ערא-טאמאן און אויסגעלאסענער מענש. איך האב נישט געקענט דערהאלטען קיין איין משרת אין שטוב, ווייל ס'איז כסדר געקומען צו סקאנדאלען, איינע פון מיינע קריסטליכע משרתים האט אפילו אנגע-הויבען צו שוואנגערן פון איהם און ס'האט מיך פיל געלד און עגמת נפש געקאסט, כדי דעם סקאנדאל צו פערטרייבען. אבער א חוץ אינדערהיים, האט מען מיר כסדר אנגעהויבען צו געבען גרוסען פון גאס. ווער האט זיך דאס געקענט פארשטעלען, אז אזא חסידישער יונגערמאנטשיק זאל פראוועז אזעלכע שטיק...

די פרוי האט זיך קוים געקענט איינהאלטען פון דעם ספאזמאטישען געוויין!

— ער האט געפראוועט די ווילדסטע אָרגיעס, ער האט מיך ספעציעל אוועקגעשיקט אויף זומער-וואוינונג, אדער אין באד אריין און דאן איז מיין שטוב פערוואנדעלט געווארען אין אנ'אויסגעלאסען הויז. צוזאמען מיט דעם האט אויך אנגעהויבען אוועקצוקומען אונזער נדן. איך האב בעשלאסען נישט מצהר צו ליידען, ווייל די צרות זענען שוין געווען נישט איבערצוטראגען און לאנג שטיקען אין זיך איז אויך געווארען אונמעגליך. איך האב דעריבער דערצעהלט מיינע עלטערן וועגען אלעם. איך האב גארנישט פערבעהאלטען און געבעטען מיך צו בעפרייען פון די דאזיגע צרות. מיינע עלטערן האבען מיך פערשטאנען און מיר האבען בעשלאסען צו פערלאנגען פון איהם א גט פאר מיר. ליידער איז דאס געווען אונמעגליך, ווייל איך בין שוין דעמאלס געווען מעוברת פון מיין מאן און איך האב געמוזט ווארטען.

אזוי — האט די פרוי ווייטער דערצעהלט, האט זי געמוזט ליידען, ווייל דער מאן האט בשום אופן נישט געוואלט אויפהערען צו פראוועז זיינע ווילדע מעשים. דערווייל איז געקומען דער קריזיס און איהרע עלטערן זענען שטארק פעראָרימט גע-ווארען. דער פאטער איז געשטארבען און די מוטער איז געקומען צו איהר טאכטער.

דער יונגערמאנטשיק האט אויף זיינע אויס-געלאסענע מעשים פערטאכליעוועט זיין גאנץ ביסל געלד און צו קיין ארבייט האט ער זיך נישט גע-נומען.

ווען ס'האט זיך אונטערגערוקט די צייט פון איהר ענטבונדען ווערען, איז דער יונגערמאן איג-גאנצען פערשוואונדען געווארען. זי האט געבוירען א צווילינג. די צוויי מיידלעך וואס זי האט מיט-געבראכט אין ראבינאט. אלע בעמיהונגען אויס-צוזוכען דעם פערשוואונדענעם מאן האבען נישט געהאט קיין ערפאלג און ביז היינט האט מען איהם נישט געקענט געפונען, דערווייל זענען די קינדער געוואקסען, זיי זענען שוין איצט אלט צו 2 און א האלב יאהר. צו איהר גרויס אומגליק האט זי בעמערקט, אז די קינדער הויבען אן צו קרענקען. און דא האט זי זיך דערוואוסט דאס שרעקליכסטע וואס זי האט זיך געקענט פארשטעלען, די קינדער זענען קראנק אויף ווענערישע קראנקהייט וואס זיי האבען גע'ירשנט ביי זייער פאטער.

איצט האט זי זיך דערוואוסט, אז איהר מאן וו. געפינט זיך ביי מיסיאנערען אין ביאליסטאק, ער זאל זיך האבען געשמד'ט.

די פרוי איז דעריבער געקומען אין ראבינאט. זי האט איין בקשה: זי וויל א גט. זי וויל פטור ווערען פון איהר מערדער און דעם מערדער פון איהרע קינדער. אליין האט זי זיך אויסגעלערנט א פאך און וויל פערדינען פאר זיך און פאר איהרע קינדער, וועלכע זי היילט ענערגיש.

דער ראבינאט האט צוגעזאגט זיך צו פער-נעמען מיט דעם דאזיגען ענין.

בעשווינדעלט א נאאיווע פרוי

דער שווינדלער ווערט געזוכט פון פאליציי

(2) פייגע וואלמאן, זגערזשער 42, האט נעכטען געמאלדען דער פאליציי, אז א געוויסער דודעק שווארץ, קאלענבאך 32, אנ'אגענט פון דער קראקאווער קרעדיט-באנק, האט איהר מיט א צייט צוריק פערקויפט אנ'אקציע פון דער פרעמירטער בוי-הלוואה, אויסצוצאהלען אויף ראטעס. מיט א חודש צוריק האט שווארץ איהר מודיע געווען, אז זי האט געווינען א פרעמיע און האט פון איהר גענומען 40 זל. כלומרשט אויף הוצאות איבערצו-שיקען דאס געווינענע געלד. נאכדעם האט זי מעהר שווארץ'ן נישט געזעהען. אלע בעמיהונגען איהם צו געפונען גיבען זיך איהר נישט איין. זי האלט, אז זי איז בעשווינדעלט געווארען און מעגליך, אז ער גראסירט ווייטער אין לאדז, אדער אויף דער פראווינץ און קאמבינירט אויס געלד ביי נאאיווע מענשען.

פאליציי זוכט דעריבער דעם שווינדלער דודעק שווארץ.

לופט! געדענקט יודען! לופט איז דער עיקר!

וועלען טאקי אלע, אלע לויפען דעם שבת

אין העלענאוו

צו דעם צוויבער-אווענד

ס'וועט זיין דער איינציגער אריגינעלער פערוויילונגס-אווענד פון יאהר!

? ווער? וואס? לעזט מארגען! !

און דאס כמעט בחינם

4630

היינט, דאנערשטאג, א גרויסער קאנצערט פון גאנצען סימפאנישען ארקעסטער אונטער לייטונג פון דיר. סעווערין פעטרושקע.

היינט און פאלג. טעג!

שעהנער און מעלאדישער פילם, וועלכער בעזינגט די ראמאנטישע אידיליע פון א ליבעס-פארל אויף די הויכע אינזלען פון דרום-ים א. נ.

די געליבטע פון טאהיטי

רעזשי פון געניאלען שעפער פון „פאגאניו", „ווייסע שאטענס"— S. Van Dyke

אין די הויפט-ראלען:

Conhita Montenegro,
Leslie Homard

הנהה-בילעטען גילטיג אהן בעגרענצונגען. דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט און געקיהלט. — אנהויב 5.30 נאכמ. שבת, און זונטאג— 2.30 בייטאג.

לייוויקס „קייטען" אין טעאטער „סקאלא"

די טעמע און סענסאציע פון די איצטיגע געשפרעכען אין אלע היגע יידישע טעאטער-קריי-זען, איז די מארגענדיגע אור-אויפפיהרונג פון לייוויקס גלענצענדע דראמע „קייטען".

די דאזיגע אויפפיהרונג איז א זעהר געוואג-טער שריט מצד דער דירעקציע און ארטיסטישען קאלעקטיוו פונם „סקאלא"-טעאטער, דורך וועלכען עס וועט אוב בעלייגט ווערען פאר'ן לאדזער טע-אטער-עולם דער עקזאמען פון רייפקייט און קינסט-לערישקייט.

דאס וועט זיין א מין קינסטלערישע פער-מעסטונג פון כוחות, און דעריבער איז נישט קיין וואונדער, וואס דער ברייטער לאדזער טעאטער-עולם ווארט אפ מיט גרויס אומגעדולד און נייגע-ריגקייט די מארגענדיגע פרעמיערע.

די דירעקציע גיט זיך די מיה, אז אויך אויסערליך זאל די פארשטעלונג שטיין אויף א הויכער מדרגה, און עס ווערען דעריבער געבויט ספעציעלע קאנסטרוקטיווע דעקאראציעס.

לייוויקס דראמע שפיגעלט אפ מיט א בע-זונדערע בולטקייט אייגעם פון די שארפסטע און טראגישסטע ווינקלען אין דעם לעבען פון דער רוסיש יודישער אינטעליגענץ בעת'ן צארישען רע-זשים, און פאר די אויגען פון די צושויער גייט אדורך, ווי אין א קאליידעסקאפ א רייכע פאנא-ראמע פון בילדער, געשטאלטען און מענשליכע גורלות אין דער גרויזאמער סיבירער קאטארגע.

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג-ארטאפעד

פאלודניאווא 9, טעל. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

אייגענע פראצאוניע פון זעלבסטליכע ארטאפעדישע טאבלעטען ווי: תקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. אז. וו.

נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

ר. איזראעל

דאס בופעט-מיידעל

א סענסאציאנעל-ערא-טישער ראמאן פון דער לאדזער ווירקליכקייט

(86

קאפיטעל 30

אידא אין קלעם

אדא, וועלכע איז די גאנצע צייט געווען אין קאנטאקט מיט דעם אדוואקאט פארעלסקי אין לאדז, האט היינט דערהאלטען עפיס א מאדנעם בריף פון דעם אדוואקאט. דאס איז בכלל געווען דער איינציגער בריף וואס זי האט בעקומען פון דעם אדוואקאט, זי האט זיך בכלל נישט געריכט דערויף, אז זי זאל אזא בריף בעקומען, זי האט נאר געטון, אזוי ווי זיי האבען זיך אפגערעדט, זי האט פון צייט צו צייט צו וויסען געגעבען דעם אדוואקאט וואו פראנקענשטיינס פרוי אידא געפינט זיך, איצט איז זי געווארען איבעראשט פון דעם בריף, וואס זי האט בעקומען פון אדוואקאט פארעלסקי אין לאדז, אין דער גרעסטער געהיימניש פאר קובאן האט זי דעם בריף עטליכע מאל איבערגע לייענט, דארט איז געווען געשריבען.

„חשוב'ע פרוילין אדא, אויב איהר ווילט אין איצטיגען מאמענט א טובה טון אייער פריינדין מאנקא און בכלל ברענגען נוצען דעם ענין כון אויפקלעהרען די פערפלאנטערטע געשיכטע, וואס רופט זיך אן — פראנקענשטיין-אפערע, זאלט איהר נישט ארויפלאזען פון אויג די פרוי אידא פראנ-קענשטיין און מיר, אויב דאס איז מעגליך, מיט-טיילען יעדען טאג וועגען דעם, ווי זי געפינט זיך, ביי וועמען און אלץ וואס מיך וואלט געקענט אינטערעסירען. דעם דאזיגען בריף זאלט איהר למען השם קיינעם נישט ווייזען און גלייך באכ'ן איבערלייענען איהם פערניכטען, איהר וועט טון א גרויסע זאך, פאר וועלכע „פיל מענשען וועלען אייך שטענדיג דאנקבאר זיין".

אדא איז געווען שטארק איבעראשט פון דאָ-זיגען בריף. זי האט ארויסגעפיהלט, אז ס'איז עפיס וויכטיגעס געשעהען, זי האט גלייך געטון, אזוי ווי דער אדוואקאט האט געהייסען, צוריסען דעם בריף, פערברענט די שטיקלעך פאפיר און דאן אויף דער שנעל געענטפערט קיין לאדז, אז אידא פראנקענשטיין געפינט זיך ווייטער אין בערלין, האט חתונה געהאט מיט א קריסטליכען יונגערמאן, וועלכען מען רופט ארנאלד, וואוינט שעהן, לעבט רייך און ס'פעהלט איהר גארנישט, דעם בריף האט זי גלייך אוועקגעשיקט קיין לאדז און האט טאקע אויף אנ'אמת'ן אנגענומען א בעשלוס צו היטען אידא פראנקענשטיין און זיך בעמיהען זי נישט צו פערליערען פון אויג.

איצט איז שוין אידא געהייטען געווארען פון פיר מענשען; קודם-כל פון איהר איצטיגען מאן ארנאלד, וועלכער האט פערפאלגט זיינע פער-ברעכערישע כונות בנוגע אידאס פערמעגען, דאן דורך ראבערט'ן, וועלכער איז אויפ'ן אויפטראג פון בערגערן ספעציעל וועגען דעם געקומען פון פא-ריז, דאן דורך קובאן, וועלכער איז צו דעם צוועק געדונגען געווארען דורך ראבערט'ן און איצט דורך אדא'ן, וועלכע האט בעקומען דעם אויפטראג פון דעם אדוואקאט פארעלסקי אין לאדז.

אידא האט פערשטעהט זיך וועגען די אלע זא-כען נישט געוואוסט, זי האט קיין אהנונג נישט גע-האט, אז זי איז פון אלע זייטען ארומגעריגעלט דורך דעמעקטיווען און דורך מענשען, וועלכע טראכ-טען איהר שלעכטס צו טון. אידא האט זיך אין איהר איצטיגער לאגע זעהר גוט געפיהלט, זי האט צוריק געפונען דעם מאן, וועלכער האט ערוועקט איהרע ערשטע ליבעס-געפיהלען, דעם מאן וועלכען זי האט קיינמאל נישט געקענט פערגעסען און וועגען וועלכען זי האט געטראכט, אז ער האט איהר דאס לעבען צוגעבראכען, איצט איז איהר אלץ כלו מרשט קלאהר געווארען, איצט האט זי זיך איבער-צייגט אין דער שטארקער ליבע פון ארנאלד'ן און אין דער בידערטרעכטיגקייט פון דעם, וועלכער איז געווען איהר געוועזליכער מאן, און וועלכער איז אפשר דער פאטער פון איהרע קינדער, איצט איז איהר לייכטער געווארען אויפ'ן הארצען, זי האט געמיינט, אז פאר איהר איז אלץ אזוי קלאהר, אז קיין שום פערדאכטען דערוואכטען זי שוין נישט מעהר, און ארנאלד איז געווען אזוי גוט צו איהר, אזוי ליידענשאפטליך, דערביי האט ער ארויסגעוויזען אזוי פיל פיינקייט, אזוי פיל סובטעלקייט, אז ער האט קיינמאל נישט דערמאנט פראנקענשטיינס נאמען הגם זיי וואלטען וועגען דעם געהאט פיל צו רעדען, ארנאלד האט נאך דערביי געגעבען אזוי פיל בעד-ווייזען פון ליבע, אז א לענגערע צייט האט ער נישט מסכים געווען, אז אידאס פערמעגען וואס איז איהר געבליבען נאך פראנקענשטיינען זאל דורך איהם איבערגענומען ווערען.

— איך וויל נישט — האט ער געטענה'ט, אז ד וזאלסט אויף איין מינוט דערלאזען דעם געדאנק, אז איך האב אפילו געטראכט וועגען דיין פערמעגען.

— אבער נארעלע איך גלויב דאך דיר, איך האב דיר שטענדיג געגלויבט און דיר געוועזן איבער-געגעבען, וואס דארף איך דאס געלד, איך וועל דערמיט גארנישט מאכען און דו ביזט מיין מאן, מיין הארץ, מיין נשמה און דאס פערמעגען געהער'ט ד'ר.

— הו האסט אבער קינדער, וועלכע דו דארפסט פערזארגען, זאל דאס פערמעגען בליי-בען פאר זיי, מיר פעהלט אויך גארנישט.

— די קינדער זענען אזוי גוט דיינע ווי מיינע, איך זעה דאך אז דו בעהאנדעלסט זיי גראד אזוי ווי זיי וואלטען געווען דיינע, בעד פריי מיך פון דעם דאזיגען עול צו האבען א גרויסען פערמעגען, איך האב קיינמאל אפילו נישט געטראכט, אז אי דוועל דאס האבען און איך וויל עס איצט אויך נישט, איך בין גליקליך מיט דיר און ווייטער וויל איך נישט און מעהר דארף איך נישט.

(פארטזעצונג קומט).

הלוואות פאר עקסמיסירטע אר־בייטסלאזע אויף צו קויפן דירות

גיט די אפטיילונג פאר סאציאלע הילף ביים מאגיסטראט

די אפטיילונג פאר סאציאלע הילף ביים מא־גיסטראט טיילט מיט, אז די ביזאיצטיגע באראקן פאר עקסמיסירטע זענען ליקווידירט געווארן. אזוי אז דאס אפגעבן ביטעס וועגן דעם ענין האט נישט קיין צוועק.

דער מאגיסטראט גיט דאגעגען ארויס פאר עקסמיסירטע ארבייטסלאזע הלוואות אויף צו קויפען וואוינונגען. הלוואות קענען בעקומען נאר די אר־בייטסלאזע, וואס האבען גרויסע פאמיליעס, און ביי וועלכע די עקסמיסיעס זענען אויסגעפיהרט גע־ווארען, נישט צוליב זייער שולד.

א דירעקטאר וואס דעקט מיט „קינדישע" וועקסעלער

פראצעס אין שטאטישען געריכט

(א) אין שטאטישען געריכט איז נעכטען פארגעקומען א פראצעס געגען דעם דירעקטאר פון דער זגערזשער פירמע בארסט.

אין יאהר 1931, נאכ׳ן אראפנעמען דעם אופצאלאשטש פון דער פירמע, נישט האבענדיג קיין פארטפעל, האט דער דירעקטאר הערמאן באוצר געגעבן דער פירמע „פאלמין" דעקונג וועקסלען, וועלכע האבען זיך שפעטער ארויסגע־וויזען פאר „קינדישע", ד. ה. נישט דעם אויס־שטעלער אזוי דעם זשיראנט האט מען נישט גע־פונען.

נאך די פערטיידיגונגס-רעדע פון אדוואקאט, האט דאס געריכט באוער׳ן בעפרייט.

ארעסטירט איינברעכער

(2) נעכטען ביינאכט האט א פאליציי-פאטרול בעמערקט אויף לאנקאווע גאס א דראשקע אויף וועלכער עס זענען געזעסען צוויי פערדעכטיגע פערזאן. ווען די פאליציי-לייט האבען געהייסען אפשטעלען די דראשקע, זענען ביידע אראפגע־שפרונגען און גענומען אנטלויפען. מען האט זיי נאכגעיאגט און געכאפט.

עס האט זיך ארויסגעשטעלט, אז איינער פון זיי איז דער באקאנטער איינברעכער יאהאן גירסט, 11-טער ליסטאפאד 94 און דער צווייטער איז דער ווארשעווער איינברעכער אנטאן הענטשקע, וועלכער איז ערשט ארויס פון דער שעראדזער תפיסה, וואו ער איז געזעסען 2 יאהר.

ביי די ארעסטירטע האט מען געפונען א וואליזקע מיט איינברוך-מכשירים און כפעציעלע אינסטרומענטען צו עפענען קאמפליצירטע שלעסער.

קאמף פון פאביאניצער שטאט־פרעזידענט מיט ראטמענער

וועגן פערפאכטען דאס שטאטישע שעכט־הויז

(2) אין פאביאניצער שטאט-ראט פיהרט זיך שוין א לאנגע צייט א קאמף וועגן פערפאכטען דאס שעכט-הויז. דער פרעזידענט איז פאר׳ן פערפאכ־טען. ער האט אבער בעגעגען זיך א גרויסע אפאזי־ציע, צוליב וואס 2 ראטמענער האבען זיך אפגע־געבען אין דעמיסיע.

נעכטען, ווען דער ענין איז ווידער בע־טראכט געווארען אין שטאט-ראט, האט די אפאזי־ציע פונ׳ דערגעווארפען אויפרופען, צוליב וואס די זיצונג איז איבערגעריסען געווארען.

ראדיא־פראגראם

דאנערשטאג, דעם 4 אויגוסט

11,58 צייט-סיגנאל, 12,10 טעגליכע פרעסע-איבערזיכט, 12,40 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט. 12,45 גראמאפאן-פליטעז, 3,35 גראמאפאן-פליטעז 4,35 קאמוניקאט פאר פישער און שיפער, 4,40 רעפעראט וועגען ספארט, 5,00 סאליסטען-קאנצערט 6,00 רעפעראט, 6,20 טאנץ מוזיק, 7,00 לאדווער פאסט-קעסטעל, 7,15 פערשידענעס, 7,35 ראדיא פרעסע, 7,45 קאמוניקאט פון דער לאדווער האנ־דעלס-קאמער, רעפערטואר פון די טעאטערן, 8.00 לייכטע מוזיק, 9,50 פרעסע-בעריכט, 9,55 קאמו־ניקאט פאר לופטפליהעריי, 10 טאנץ-מוזיק, 10,40 ספארט-ידיעות. 10,50 טאנץ-מיזיק.

אויסלאנד

4,45 פאריז-קאנצערט, 7,30 ריגא-סימפא־נישער קאנצערט. 8 פאריז – אודיציע, 8 וויען – „ראדא-ראדא", 8,10 פראג-סימפאנישער קאנצערט, 8,30 מיילאנד-אפערע, 8 30 קעניגסוואוסטער־האוזען-אפערע פון וואגנער טר. פון צאפאט, 8,35 מינכען-אפערע, 9 בריסעל-סימפאנישער קאנצערט, 9,20 שטאקהאלם-קאנצערט פון פוילישער מוזיק.

Dr. med.
W. Eychner
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4
(נעבען קינא „משארי") טעל. 72-134
נעהמט אן פון 2 1/2 – 4 און פון 7 – 8 אוונד

גאטעספעלד׳ס "פרנסה"

ביי דער „ווילנער טרופע" — האט גרויס ערפאלג

די לעצטע אויפפיהרונג פון דער „ווילנער טרופע", גאטעספעלד׳ס „פרנסה", ציהט כסדר אין טעאטער א גאר גרויסען עולם, און צוזעהען, אז די גלענצענדע מוזיקאלישע קאמעדיע, וואו די „ווילנער" ווייזען א מוסטערשפיל, וועט האבען גרויס ערפאלג.

אין 3-טען אקט איז דא א רעווי-פראגראם מיט גלענצענדע לידער און טענץ.

היינט, ווייטער—„פרנסה".

היינט זינגט סאשא באראוינסקי

היינט קומט פאר אין פילהארמאניע דער קאנצערט פון בעריהמטען רוסישען ארטיסט פון די מאסקווער און פעטערבורגער טעאטערן סאשא באראוינסקי.

אויף זיין היינטיגען קאנצערט וועט דער קינסטלער אויספיהרען אונטער זיין אייגענעם אקאמפאנימענט די שענסטע פערל פון דער רוסי־שער געזאנג - ליטעראטור, צ. א. ציגיינער - לידער און ראמאנסען, לידער פון רעפערטואר פון אלעק־סאנדער ווערטינסקי, הערליכע רוסישע פאלקס־לידער, אינטימע לידער א. א. וו.

קליינע אנאנסען

איז „בלעם פאלקסבלאט"

זענען א גוט און ביליג מיטעל

צו שטעלן זיך אין פערבינדונג מיט די פעראינטערעסירטע!

ווער עס וויל: 1) געפינען א לאקאטאר אדער א סובלאקאטאר

2) געפינען א וואוינונג אדער אנ׳ענצעל צימער

3) געפינען אנ׳ארבייטער, אנ׳אנגעשטעלטען

4) פערקויפען א הויז אדער א געגענשטאנד

5) קויפען עפעס געלעגענהייטליך

6) בעקומען א פאסטען –

זאל אויפגעבען א קליינע אנאנס אין „נ' פאלקסבלאט"

טעאטער „סקאלא" 15 שרודמיעסקא 15

! קינסטלער־אנסאמבל !

טעאטער „סקאלא" 15 שרודמיעסקא 15

פון ווילנער און ווארשעווער ארטיסטען

אונטער דער קינסטלערישער לייטונג פון מארק ארנשטיין.

היינט, דאנערשטאג, דעם 4-טען אויגוסט ווערט צוליב גענעראל-פראבע נישט געשפילט.

מארגען, פרייטאג, דעם 5-טען אויגוסט, 9 אוונט

גרויסע פייערליכע פרעמיערע!

צום ערשטען מאל אויף דער יודישער ביהנע!

„קייטען"

ה. לייוויק׳ס גרויסע ווערק אין 3 אקטען, רעזשי: ה. בוזגאן.

1-טער אקט: קאטארגע-רעזשים, און דאס אנטלויפען פון תפיסה.

2-טער „ : הונגער-שטרייק און אויסברוך פון רעוואלוציע.

3-טער „ : ברודער-קאמף און די נקמה פון צארס דינער.

פערזאנען: גריגארי, לעוויגע, פרץ, סאלאמאן, פעמער, ניקי, יאסיף, דניאל – פאליטישע ארעסטירטע

קאווערזיניקאוו, זאזולי, דער זיידע – קרימינעלע פערברעכער

1) דרוזשינין—גענעראל

2) דאקטאר

וועכטער, ארבייטער, רעוואלוציא־נערן, פאליציי, סאלדאטען א. א.

סיבירער קאטארגע־לידער.

ספעציעלע תפיסה־דעקאראציע און קאסטיומירונג

בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען אין קאסע פון טעאטער „סקאלא"

אכטונג: ארבייטער-ארגאניזאציעס, געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס און פעראיינען, קענען זיך ווענדען טעגליך פון 11—1 אין קאנצעלאריע וועגען פארשטעלונגען און הנחות פאר זייערע מיטגלידער. דירעקציע.

געווינט אייערע קינדער צו ריינקייט און ארדנונג!

פון ד"ר ש. אסתרוזאן.

אין שטוב איז וויכטיג נישט בלויז דאס אויפ־ראמען גופא, נאר דער עיקר דאס אפהיטען שטענדיג די ריינקייט און ארדנונג. מ׳דארף נישט אנוואר־פען קיין איבעריגע זאכען; יעדע זאך דארף האָ־בען איהר בעשטימטען ארט; נישט ליגען זיך אין די בגדים און שיך אויף די בעטען, נישט רוי־כערן אין צימער, נישט שפייען און נישט אנ־ווארפען אויף דער פאדלאגע, גוט אויסוואשען די פיס ביים אריינגעהן פון גאס אין שטוב א. ד. גל. דאס אלץ געוואוינט צו דאס קינד צו ארדנונג און ריינקייט.

מ׳דארף זעהען, דאס קינד זאל זיך יעדען טאג אהן אויסנאהם וואשען אינדערפריה און אין אוונט, ריניגען די ציינער, שווענקען ס׳מויל נאכ׳ן עסען, עטליכע מאל א טאג וואשען די הענט, בעזונדערס פאר׳ן עסען און נאכ׳ן בענוצען דעם קלאזעט.

בכדי א קינד זאל זיך לייכטער און גיכער צוגעוואוינען זיך אליין צו בעדינען, דארף מען אלץ צו־פאסען אזוי, ס׳זאל זיין צוטריטליך פאר איהם: די וואש-שיסעל דארף שטיין אויף א בענקעלע לע־בען דעם דארף הענגען א פאליצקע, וואו עס שטייט א בעזונדער טעפעלע אויף צו שווענקען דאס מויל, א קעסטעלע מיט צאהנפולווער, א צאהן־בערשטעלע אויף זייף. לעבען דער פאליצקע דארף מען צוקלאפען א טשוועק פאר׳ן האנטוך. די אלע זאכען דארפען זיין פאר יעדען קינד בעזונדערע. דאס קינד דארף ווערען צוגעוואוינט אלץ צו ברענ־גען אליין אין ארדנונג: אויסוואשען, אויסווישען און אוועקלייגען אויף׳ן בעשטימטען ארט. דאס פער־שפארט אגב צייט צו זוכען יעדען געגענשטאנד אין דעם נויטיגען מאמענט. מ׳דארף דעם קינד ווייזען ווי זיך צו בעגיין ביים וואשען: פערקאטשע־רען וואס העכער די ארבעל, נישט פערגיסען זיך, אפשווענקען די זייף. וויכטיג איז צו לערנען ווי אזוי צו וואשען דעם האלז, אויערען, אויגען, ווי זיך ארומצוווישען טרוקען דעם פנים און די הענט נאכ׳ן וואשען קאנטראלירען, צי דאס קינד האט געטון אלץ ווי עס בעדארף צו זיין און פערריכטען זיינע פעהלערען.

אפרייבונגען מיט׳ן צוועק צו פערהארטעווען דאס לייב איז גלייכער ס׳זאל מאכען א דערוואקסע־נער; ווען דאס קינד ווערט שוין צו דעם געוואוינט און האט חשק, קען מען איהם דערלויבען דאס דורכצומאכען זעלבסטשטענדיג. בכלל דארף די פראצעדור געמאכט ווערען וואס שנעלער: מען דארף איינגעצען א ריינעם האריגען האנדטוך אין שטור־ביגע וואסער (אנהייבען פון 21 גראד און יעדען טאג אראפלאזען אויף א גראד), אויסקוועטשען און איינרייבען פריהער די הענד און פיס, נאכדעם די איבעריגע טיילען פון קערפער. די טעמפערא־טור פון וואסער קען מען דערפיהרען ביז 16—18 גראד. אזוינע אפרייבונגען זענען נישט נאר נוצליך, נייערט אויך איינגענעם, און א קינד מאכט עס גאנץ גערן.

כדי צו האלטען ריין דאס לייב, דארף מען יעדע וואך זיך באדען אין ווארעמע וואסער (27—28 גר. רעאמיור) מיט זייף אין שטוב אדער אין באד, שערען די נעגעל, גוט אויסקעמען די האר און א. ד. גל. אמבעסטען איז, דורכצופיהרען די גאנצע פראצעדור רעגעלמעסיג יעדע וואך אין א בעשטימטען טאג. דאן גייט עס ביי די קינדער אריין אין א געוואוינהייט, און זיי אליין דערמאנען שוין מכוח דעם די עלטערען.

די ריינקייט פון קינד איז אין א גרויסער מאס אפהענגיג פון זיינע בגדים. מ׳דארף קינדער צוגע־וואוינען, זיי זאלען נישט שמוצען די בגדים ביים עסען, ביי דער ארבייט, אנטון יעדעס מאל א סערוועטקע אדער א מארטוך (שירץ) מען דארף זעהען, דאס קינד זאל נישט ווישען די נאז און די הענט אן די בגדים, ווי דאס טרעפט אפט. א קינד דארף מען צוגעוויינען צו בענוצען א נאז־טיכעל.

די קינדערשע בגדים דארפען אויך האבען זייער בעשטימטען ארט, אנ׳עלמערל, אדער א שופ־לאד. מען דארף אויפהענגען נידעריג א הענגער און אוועקשטעלען לעבען בעט א שטול (אדער צוקלאפען א טשוועקעל) פאר די בגדים, וואס דאס קינד טוט אויס בעת עס גייט שלאפען.

וויל מען צוגעוויינען קינדער צו ריינקייט און ארדנונג דארף מען קודם כל אליין געבען א גוטען ביישפיל. מען קען נישט פאדערען פון די קינדער, זיי זאלען וואשען די הענד פאר׳ן עסען, ווען די דערוואקסענע אליין טוען עס נישט; דאס קינד זאל לייגען זיינע בגדים אויף אנ׳ארט, אויב די עלטערע אליין ווארפען זייערע בגדים וואו עס מאכט זיך. דעריבער דארפען די דערוואקסענע זיך היטען פון אפגעלאזענקייט און אומארדנונג כפרט אין דער אנוועזענהייט פון די קינדער.

(„פאלקסגעזונד")

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13
(רוג זאכאדניא)

AMBULATORJUM
WENEROLOGICZNE
przy lecznicy ZGIERSKIEJ 17
נעהמט אן טעגליך ספעצ. ארצט
Dr. H. ROZANER
פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען,
מענער-שוועכע פון 1–2 בייטאג.

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואהל
שפאצירוואגענס
אייזען - ניסעל-
בעטען!
מאטראצען
„Patent" ספרענזינאווע
ווילזשימאטשקעס אמעריקאנער
צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער
„DOBROPOL", Łódź
Piotrkowska 73 (אין הויף)

Dr. med.
Aleksander Margolis
פיעטריקאווער 81, טעל. 112-81
צוריקגעקעהרט.

Dr. med. **H. LUBICZ**
ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32
צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אווענד. זונטאג פון 9–1 מיטאג. 4634

שוין ארויס פון דרוק דאס בוך
„בלוט ביי דער טיסא"
פון יוסף בלייכמאן,
וואו ס'ווערט געשילדערט די אונגארישע רעוואלוציע.
צו בעקומען אין אלע בוכהאנדלונגען.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

פריוואטע אנאנסען

ס'ווערט געזוכט פון זאפארס א קוואליפי-צירטע אונטערלאק-נייהערין, צו ערפאהרן אין אדמ. פון דער צייטונג. 4638

א קוואליפיצירטע האנד-נייהערין ביי סוועטערס ווי אויך א מאשין-נייהערין ביי טריקא-וועש קען זיך מעלדען זאוואדזקא 6, וו. 15. 4632

א פעהיגער יונגערמאן אדער א פעהיג יונגעל ווערט געזוכט צו צוטראגען צייטונגען אויף אנגע-וויזענע שטעלען. פולע בעקעסטיגונג און א קליי-נעם געהאלט. צו מעלדען זיך צום צייטונגס-פער-שפרייטער אויף גייערס ראיאן, רוג רזשגאווסקא און שעראדזקא. 4636

פערשידענעס

פאר מיין בעלייידיגונג אין געגענווארט פון קאלעגען ענטשולדיג איך זיך פאר דיר, עליאש.
4629 מאניעק.

ס'איז פערלוירען געגאנגען א קוויט אויף 35 זל. פון דער באנק קרעדיטאווי, באלוטער מארק 15. אבצוגעבען זגערזשער 20, צו מעש.

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראגדיג און שטערבליך. ספעציעל גוטענע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר דאקטאר בראכירגוויג בעוויזען זיכער דעם שווערסטען און געפעהר-ליכסטען בראך. אויך פאר הויקערס, ליימונגען מיט הייל-נארטעטען און אפא-ראטען פאר פערקרימטע פיס און פלאט-פיס, ספעציעלע איינלאגען אין די שיך קינסטליכע גוטענע פיס און הענד, גוטענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפאנגט פון 9 ביז 1 ביינאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבע-דינגט נויטיג. די פלאטען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. ד"ר י. מאריש-לער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזענליכע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.
דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק דעם גרויסען ספעציאליסט ה' ד"ר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 פאר זיין גענצליך אויסקורירען מיך פון א שווערער ברוך-קראנקהייט.
היינט פיהל איך מיך גענצליך געזונד.
א קראהן, רב.

צישעס

מיטען קאפיטאל צו דער
פאר
כראמישע אנשטאלטען
דרוקערייען און פערלאגען
עמפפעהלט
די איינציגע אידישע ציקאגראפיע אין לאדז
„געלוקס" 104
טעל.: 241-24

Dr. med. **Haltrecht**
ספעציאל-ארצט פאר הויט-
און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 12.30 ביז 1.30 און פון 5–9 אוו.
זונטאג פון 10–1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע - פרייזען.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

מאשין-לעכער
ווערן אנגענומען אויסצוניייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

קלעפסידרעס
צו זעהר ביליגע פרייזען
נעהמט אן די דרוקעריי פון
„נייעם פאלקסבלאט"
די קלעפסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאנדערגעקלעבט איבער דער שטאט.

Komunikat

Podaje się do wiadomości P. T. Firm okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Łodzi, które dotychczas nie uregulowały należności z tytułu deklaracji na rzecz wydawnictwa „Rocznik Polskiego Przemysłu i Handlu na rok 1932", aby wszelkie pośrednie lub też bezpośrednie wpłaty uskuteczniały jedynie po przesłaniu względnie okazaniu **oryginalnego rachunku**, a w wypadku wyrównywania salda żądały **zwrotu deklaracji**.

Anatol Gruszkiewicz
delegat na okręg łódzki.
4637 **(—) w. z. Marjan Matuszczyk.**

די ערשטע יודישע
ראהמען-פאבריק
פון י. צוויליך, לאדז,
נארוטאוויטשא 11, (אין הויף)
עמפפעהלט צו פאבריקס-פרייזען
זעמטליכע איינראהמונגען אין
ראהמען
לייסטען
סטיל
אוואהל
חי אויך לייסטען צו טאפעטען און גארדין-קאסטען אין א גרויסען אויסוואהל.

ENGLISH
פאראנפענגער און פארט-געשריטענע. קאנווערסא-ציע, ליטעראטור ערטיילט א פעהיגער פע-דאגאג. – אפערטען אין אדמיניסטר. פאר "Mir"

SANATORJUM „PALACE"
פאר דערוואקסענע און קינדער
אין כעלמי (הינטער לאדז)
נעמט אן אלעראָרט קראנקע און רעקאנוואלעסצענטן.
אויפזיכט פון דאקטוירים-ספעציאליסטען.
הייל-בעדער. טעראסען צו זון-לופט-בעדער, ווערענדעס פאר לעזשאקעס. הייל- און אטעם-גימנאסטיק. טעניס-שפיל און גדערע פערגניגונגען. — לויפענד וואסער אין די צימערן, שעהנע געגענד אין סאסנאווע וואלד.
אידעאלע אברוה-בעדינגונגען.
Dyrektor
Dr. RAKOWSKI. 3057

וועקשטעל
פון
שירמס
און שפאציר-
שטעקענס

ס. פייגענבוים,
לאדז, נארוטאוויטשא 19
עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקנס צו האנקורענץ-פרייזען.
נעמט אן אלערליי רעפעראטורן פון שירמס און שטעקנס

מיליטער-פליכטיגע
אסאדעמיקער (סטודענטן),
וועלכע נויטיגען זיך אין עצות אין אלע מיליטער-אנגעלעגענהייטען, דארפען זיך ווענדען צום לאנג-יעהריגען מיליטער-בעאמטען
ב. מאן.
פעטריקאווער 10

בוכפיהרונג
פיהרט איין, פיהרט און ערלעדיגט אלערליי בוכהאלטעריע-ארבייטען געגען נישט קיין גרויסען אבצאהל
ביורא „Poljus"
אבטיילונג פון בוכהאלטעריע-עצות
לאדז, פיעטריקאווער 82, טעל. 184-39

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט, וועענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
טראגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן ביז 10 פריה און פון 4—8 אווענד, פאר פרויען פון 4—5 נאכמ. אין א ספעציעלען ווארטע-זאל.
זונטאג און חגאות פון 11—2.
פאר אונבעמיטעלטע: לעטשניצע-פרייזע.

לעטשניצע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
17 זגיערזשער 17,
טעלעפאן 116-33
ס'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטע
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק, ד"ר יוסטמאן, ד"ר מ. קאנטאר, ד"ר ציגע, ד"ר ראקאווסקי, ד"ר ראזענצווייג, ד"ר רוזשאנער, ד"ר ווייננבערג, ד"ר סטופעל, צאהן-ארצט גראדזיענטשיק-קאראשיאווא
ווי אויך וויזיטען אין שטאט.
רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע און ערצטליכע אנאליזען.

דר. מעד. בערמאן
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקה.
מענער-שוועכע בעהאנדלונג.
נעהמט אן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אווענד.
זונטאג פון 9–1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט ראסמעטיק.
— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען,
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
– בעזונדערער ווארטע-צימער פאר פרויען
וויזיט 3 זל.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. 3 חודש מיט צושטעלן...
3 חודש אין אויסלאנד – 8 זל.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטן
אין טעקסט—40 . . . . . 60— 4
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— 8

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Bramtowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: [illegible]
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", [illegible] 21.